

**URBAN RIGHTS RECLAIMED BY YOUTH
LÜLEBURGAZ'DA GENÇLİĞİN
KENT HAKLARI ANALİZİ**

Supported by the Council of Europe

EYF

europaen youth foundation
fonds européen pour la jeunesse

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

through the European Youth Foundation

URBAN RIGHTS RECLAIMED BY YOUTH LÜLEBURGAZ'DA GENÇLİĞİN KENT HAKLARI ANALİZİ

Yazarlar

Ahmet Çelekođlu
Alperen Őengöl
Barıř Can Korkmaz
Barkın Utku Gülserenler
Gözdenur Yılmaz
Nimet Çelekođlu
Özgür Özdemir
Sedanur Gezer Zeybek

Katkı Sunanlar

Beril Günay
Őükrü Yaylagölü

Şubat 2026

'Bu yayın European Youth Foundation tarafından finanse edilmekte olup, içeriği tamamen proje yararlanıcılarının sorumluluğundadır ve European Youth Foundation ve Council of Europe'un görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

ÖNSÖZ

Lüleburgaz'da gençlerin kentle kurduğu ilişkinin hak temelli bir çerçevede değerlendirilmesi ihtiyacı, bu çalışmanın çıkış noktasını oluşturmaktadır. Kent, fiziksel mekanların toplamının ötesinde katılımın, eşitliğin, güvenliğin, kültürel belleğin ve aidiyetin üretildiği ve hissedildiği kamusal bir yaşam alanıdır. Gençlerin bu alanla kurduğu ilişki, bir hizmet sunumu meselesi olmanın ötesinde, anayasal ve uluslararası normlarla güvence altına alınmış bir hak rejiminin konusudur.

Kentteki gençlerle birlikte yapılan saha gözlemleri, haritalama çalışmaları ve yerinde incelemeler; Lüleburgaz'da kamusal hizmetlere, kültürel mekanlar ile aktivitelere, spor alanlarına ve güvenli dolaşım imkanlarına erişim bakımından yapısal nitelik taşıyan geliştirme alanları bulunduğunu ortaya koymuştur. Tespit edilen sorunlar; mekansal örgütlenme, hizmet planlaması, erişilebilirlik ve katılım mekanizmaları bağlamında bütüncül bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Bu çalışma, mevcut durumu yalnızca teknik bir altyapı meselesi olarak ele almamaktadır. Bozuk kaldırımlar, işlevsiz park alanları, erişilebilir olmayan kamu binaları ya da tamamlanmamış kültürel projeler; gençlerin kent hakkını fiilen kullanabilme kapasitesini etkileyen unsurlar olarak değerlendirilmiştir. Bu nedenle çalışma, hak ihlali tespitinden başlayarak erişim temelli çözüm alanlarını ve uygulanabilir politika önerilerini sistematik bir çerçevede ortaya koymaktadır.

Amaç; Lüleburgaz'ı gençler için daha adil, daha güvenli, daha kapsayıcı ve daha katılımcı bir kent haline getirecek somut müdahale alanlarını görünür kılmaktır. Bu çalışma, çok paydaşlı, uygulanabilir ve sürdürülebilir bir dönüşüm çağrısıdır.

KURUMSAL ÇERÇEVE

Sivil Toplum Araştırmaları Derneği (STAD), sivil toplum alanında çalışan genç profesyoneller ve gönüllüler tarafından Şubat 2020 tarihinde Tekirdağ'da kurulmuştur. Kuruluş sürecinde, Tekirdağ yerelinde hak temelli çalışmalar yürüten sivil toplum kuruluşlarının sayısının ve kapasitesinin sınırlı olduğu gözlemlenmiş; özellikle gençlerin hak temelli çalışmalara erişim ve katılım olanaklarının güçlendirilmesine yönelik belirgin bir ihtiyaç tespit edilmiştir. Bu ihtiyaçtan hareketle, dernek kurucularının uzun yıllara dayanan hak temelli çalışma deneyimi ve sivil alan kültürü yerel düzeye taşınmış; gençlerin ve sivil toplum kuruluşlarının kurumsal ve bireysel kapasitelerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Dernek; yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde insan haklarının korunması, savunulması ve yaygınlaştırılmasını temel amaç olarak benimsemektedir. Bu doğrultuda, sivil toplumdaki yerel aktörlerin hak temelli yaklaşımı içselleştirdiği, hak temelli çalışmalarda aktif rol üstlendiği, kapsayıcılık ve şeffaflık ilkeleri doğrultusunda politika ve uygulamalar geliştirdiği bir toplumsal yapının güçlendirilmesini vizyon edinmiştir.

Avrupa Konseyi (Council of Europe), Avrupa Gençlik Vakfı (European Youth Foundation- EYF) destekleriyle hayata geçirilen “Urban Rights Reclaimed by Youth Foundation- “Gençlerin Kentsel Haklara Yeniden Erişimi” Projesi, gençlerin kent yaşamına eşit, etkin ve hak temelli biçimde katılımını güçlendirme amacıyla tasarlanmıştır. Derneğin yerel düzeyde insan haklarının korunması ve yaygınlaştırılmasına yönelik misyonu doğrultusunda, kentsel haklar gençlerin kamusal alanlara erişimi, karar alma süreçlerine katılımı ve kent hizmetlerinden adil biçimde yararlanması açısından temel bir çerçeve sunmaktadır.

Kentsel mekânların büyük ölçüde yetişkinlerin ihtiyaç ve önceliklerine göre tasarlanması, gençlerin kent yaşamına katılımını yapısal olarak sınırlandırmaktadır. Bu bağlamda katılım; yalnızca kamusal alanların kullanımı değil, aynı zamanda bu alanların tasarımına, planlanmasına ve karar alma süreçlerine etki edebilme hakkı, imkânı ve kapasitesi olarak ele alınmaktadır. Bu çerçeveden bakıldığında, Lüleburgaz'da gençlerin hem mekânların kullanımında hem de üretim ve yönetim süreçlerinde sınırlı bir konumda bulunduğu görülmektedir. Gençler çoğu zaman kendi ihtiyaç, talep ve beklentileri dikkate alınmaksızın, yetişkinler tarafından kurgulanan alanlarda varlık göstermeye çalışmaktadır. Oysa gençler homojen bir grup değildir; farklı sosyo-ekonomik, kültürel ve bireysel özelliklere sahip çeşitli gençlik gruplarının kamusal alan deneyimleri ve ihtiyaçları da farklılık göstermektedir.

Lüleburgaz'da genç nüfusun demografik ağırlığına rağmen, gençlerin kamusal alanlarda ve yerel yönetim mekanizmalarındaki temsiliyeti düşük düzeydedir. Sivil toplum ve diğer karar alma süreçlerine katılımın zayıf olması, gençlerin kentsel haklar konusundaki farkındalık eksikliği ve yerel yönetimlerin kapsayıcılık konusunda sınırlı uygulamaları bu tabloyu derinleştirmektedir. Bu durum, gençler ile karar alıcılar arasında karşılıklı bir mesafe ve temsil boşluğu yaratmaktadır.

Proje kapsamında hazırlanan “Lüleburgaz'da Gençliğin Kent Hakları Analizi Raporu” başlıklı bu rapor, Lüleburgaz özelinde gençlerin kentsel haklara erişim durumunu ortaya koymak, mevcut ihtiyaç ve yapısal sorunları tespit etmek ve hak temelli politika geliştirme süreçlerine veri temelli katkı sunmak amacıyla hazırlanmıştır. Rapor, hem yerel paydaşlar için yol gösterici bir kaynak oluşturmayı hem de gençlerin kent hakkı perspektifiyle güçlendirilmesini desteklemeyi hedeflemektedir.

RAPORUN AMACI VE KAPSAMI

Lüleburgaz'da Gençliğin Kent Hakları Analizi, gençlerin kentle kurduğu ilişkiyi hak temelli bir perspektifle inceleyerek kamusal hizmetlere, kültürel ve sportif alanlara, güvenli dolaşım imkânlarına ve karar alma süreçlerine erişim düzeyini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışma, gençlerin kent yaşamına katılımını yalnızca bir sosyal politika başlığı olarak değil eşitlik, erişilebilirlik, katılım, sağlıklı çevrede yaşama ve kültürel yaşama erişim hakları bağlamında ele almaktadır.

Bu kapsamda mevcut durum, teknik eksikliklerin ötesinde gençlerin kent hakkını fiilen kullanabilme kapasitesini belirleyen yapısal unsurlar bütünü olarak değerlendirilmiştir. Saha gözlemleri, yerinde incelemeler ve teknik haritalama analizleriyle yürütülen çalışma; kamusal hizmetlerin mekânsal dağılımından park ve meydanların güvenliğine, yaya ve bisiklet altyapısından engelli erişimine ve kültürel miras alanlarının gençlerle kurduğu ilişkiye kadar uzanan çok katmanlı bir çerçeve sunmaktadır.

Kent merkezine uzak mahallelerde yaşayan gençler, ne eğitimde ne istihdamda olan (NEET) gençler, engelli gençler, genç kadınlar ve çalışan gençlerin deneyimleri özellikle dikkate alınmıştır. Böylece kent içindeki mekânsal eşitsizlikler ile katılım imkânlarındaki farklılıklar daha görünür hale getirilmiştir.

Bu çalışma, Lüleburgaz'da gençlerin kent haklarına erişim düzeyini ortaya koyarken somut ihtiyaçları ve karşılaşılan sorun alanlarını da açık biçimde ortaya koymaktadır. Bu yönüyle metin, yalnızca mevcut durumu tanımlamakla sınırlı kalmadan gençliği merkeze alan hak temelli bir kentsel dönüşüm anlayışı için somut müdahale alanlarını işaret eden bir çerçeve sunmaktadır.

YÖNETİCİ ÖZETİ

Lüleburgaz'da gençlerin kamusal hizmetlere, kültürel yaşama, spor alanlarına, güvenli dolaşım imkânlarına ve karar alma süreçlerine erişimi bu çalışmanın temel inceleme alanını oluşturmaktadır. Çalışma, söz konusu erişim alanlarını hak temelli bir perspektifle değerlendirerek saha gözlemleri, teknik haritalama analizleri ve yerinde incelemeler sonucunda elde edilen veriler temelinde hazırlanmıştır. Yapılan değerlendirmeler, kentte gençlerin erişim deneyiminin homojen olmadığını ve bazı alanlarda yapısal nitelik taşıyan sorunlar bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Elde edilen bulgular, öncelikle mekânsal dağınıklık ve erişim sorunlarına işaret etmektedir. Belediye hizmet birimlerinin farklı noktalara dağılmış olması, gençlerin idari işlemlere erişimini zorlaştırmakta; merkezi ve bütünlüklü bir hizmet yapısının eksikliği, hizmete eşit erişimi sınırlamaktadır. Bunun yanında Halk Eğitim Merkezi, akademiler ve üst geçit gibi kritik kamusal alanlarda tespit edilen fiziksel erişim engelleri, özellikle engelli gençler açısından eşitlik ilkesini zedelemektedir. Kamusal alanlarda ise yetersiz aydınlatma, bakım eksiklikleri ve genç odaklı fonksiyon kurgusunun zayıflığı dikkat çekmektedir; bu durum özellikle genç kadınların ve çalışan gençlerin park ve açık alan kullanımını sınırlandırmaktadır.

Kültürel belleğe ilişkin alanlarda da benzer bir pasifleşme gözlemlenmektedir. Balkan Evi projesinin tamamlanmamış olması ve tarihi yapıların kent yaşamıyla yeterince bütünleşmemesi, gençlerin kent belleğiyle bağ kurmasını zorlaştırmaktadır. Dijital alanda ve bilgiye erişim alanında ise kamusal Wi-Fi altyapısının yetersizliği ve duyuru mekanizmalarının gençlere hitap etmemesi, özellikle NEET gençlerin kamusal yaşama katılımını sınırlandıran unsurlar arasında yer almaktadır. Hareketlilik bağlamında kopuk bisiklet yolları, bozuk kaldırımlar ve plansız yaya aksları, gençlerin güvenli ve kesintisiz dolaşım hakkını zedelemektedir.

Bu çalışma, söz konusu sorunların yalnızca hizmet kalitesi eksikliği olarak değerlendirilemeyeceğini; Anayasa, ulusal mevzuat ve taraf olunan uluslararası sözleşmeler kapsamında idarenin pozitif yükümlülükleri ile doğrudan bağlantılı olduğunu ortaya koymaktadır. Gençlerin eşit, güvenli ve erişilebilir kent talebi, normatif dayanağı bulunan meşru bir hak iddiasıdır.

Bu çerçevede önerilen stratejik çözüm alanları; merkezi bir hizmet kampüsünün oluşturulması ve güçlü bir dijital belediyeçilik altyapısının kurulması, "Kesintisiz Erişim Zinciri" yaklaşımıyla engelsiz kent tasarımının hayata geçirilmesi, bütünlüklü bisiklet ve yaya ağının oluşturulması, akıllı ve adaptif aydınlatma sistemleriyle güvenli parkların tesis edilmesi, parkların genç odaklı üretim ve etkileşim mekânlarına dönüştürülmesi, Balkan Evi'nin yaşayan bir kültürel üretim merkezine kavuşturulması ve katılımcı yönetim modelinin çok paydaşlı iş birliğiyle güçlendirilmesini kapsamaktadır.

Sonuç olarak Lüleburgaz'da gençlerin karşılaştığı sorunlar, parçalı ve yalnızca teknik müdahalelerle çözülebilecek nitelikte değildir. Gerekli olan; mekânsal, idari ve kültürel boyutları birlikte ele alan bütüncül bir dönüşüm yaklaşımıdır.

Çalışma, Lüleburgaz'ı hak temelli, erişilebilir, güvenli ve katılımcı bir gençlik kentine dönüştürme potansiyelini ortaya koymakta; yerel yönetim, kamu kurumları, sivil toplum, akademi ve gençler arasında kurulacak bir "kentsel koalisyon" ile bu dönüşümün mümkün olduğunu göstermektedir.

BİZ KİMİZ?

BU RAPORU HAZIRLAYAN GENÇLER

Biz, kentte nefes alabilmenin, güvenle dolaşabilmenin ve kamusal alanlara eşit erişebilmenin temel bir hak olduğuna inanan bağımsız bir gençlik ekibiyiz. Bu hak bir lütuf değil, doğuştan gelen bir haktır.

Kent, sadece binalardan ve yollardan ibaret değildir; aynı zamanda gençlerin ritmini, ihtiyaçlarını ve hayallerini taşıyan canlı bir yaşam alanıdır. Bu yüzden gençlerin kentte görünür, duyulur ve karar süreçlerinin merkezinde olması gerektiğine inanıyoruz.

Geleceğimizi başkalarının planlarına bırakmıyoruz. Kentin gerçek kullanıcıları olarak sözümüzü söylüyor, deneyimlerimizi görünür kılıyor ve değişimin bir parçası oluyoruz. Kent yürüyüşlerini yalnızca bir gözlem aracı olarak görmüyor, aynı zamanda dayanışma ve kolektif üretim zemini olarak değerlendiriyoruz.

Gençlerin ihtiyaçlarını görmezden gelen, kamusal alanları erişilemez kılan ve karar süreçlerinden dışlayan her yapısal düzene karşı duruyoruz.

Gençler pasif kullanıcılar değil; kenti dönüştüren, sorunları tespit eden ve çözüm üreten aktörlerdir.

“Gençlerin Kentsel Haklara Yeniden Erişimi Projesi” katılımcıları olarak:

- Görülmeyeni görünür kılmayı,
- Sorunları tespit etmekle kalmayıp hak temelli bir çerçevede yorumlamayı
- Mevzuattaki boşlukların ve uygulamadaki aksaklıkların gençlerin yaşamına nasıl yansımaları ortaya koymayı amaçlıyoruz.

Kent politikalarının yalnızca kâğıt üzerinde kalmaması için sorumluluk alıyor, bunların gençlerin günlük yaşamında gerçek karşılık bulmasını sağlıyoruz.

Kentsel hakları yalnızca bir planlama meselesi olarak değil, adalet, eşitlik, kültür, sosyal yaşam ve ekonomik katılım boyutlarıyla ele alıyoruz. Bu nedenle sadece uzmanlarla değil; gençler, öğrenciler, çalışanlar, engelli bireyler, kadınlar, genç ebeveynler ve NEET gençlerle omuz omuza hareket ediyoruz.

Kentte olup biteni uzaktan izlemek yerine sahadayız. Sokakta, yürüyüşlerde ve pinlerde değişimin tam kalbinde yer alıyoruz.

Hedefimiz:

- Gençlerin kamusal alanlara eşit ve güvenli erişimini sağlamak,

- Mevcut kentsel düzenlemelerin gençlerin ihtiyaçlarıyla uyumlu olmasını takip etmek,
- Gençlerin karar alma süreçlerine aktif katılımını güçlendirmek.

Kent yürüyüşlerini, gençlerin kentle kurduğu ilişkiyi görünür kılan bir araç olarak kullanıyoruz. Kentin geleceğini bugünden birlikte inşa etmeyi savunuyoruz.

Nihai amacımız, her gencin özgürce dolaşabildiği, güvende hissettiği, üretebildiği ve nefes alabildiği bir kent.

GİRİŞ

Kent yalnızca fiziksel mekânların toplamı değildir. Hakların kullanıldığı, eşitliğin sınındığı ve katılımın fiilen gerçekleştiği bir kamusal yaşam alanıdır. Gençler açısından kent; eğitim, kültür, spor, istihdam, güvenli dolaşım ve karar alma süreçlerine erişim imkânlarıyla anlam kazanır. Bu imkânların eksikliği ya da eşitsiz dağılımı ise basit bir hizmet sorunu değildir. Doğrudan bir hak meselesidir.

Lüleburgaz'da gerçekleştirilen saha gözlemleri, teknik haritalama analizleri ve gençlik odaklı katılım süreçleri gençlerin kentle kurduğu ilişkinin homojen olmadığını göstermektedir. Bazı genç gruplar kamusal hizmetlere ve mekânlara fiilen daha sınırlı erişebilmektedir. Hizmetlerin parçalı mekânsal dağılımı erişim maliyetini artırmaktadır. Erişilebilirlik standartlarındaki eksiklikler günlük hareketliliği zorlaştırmaktadır. Güvenlik algısını zedeleyen kamusal alan kurguları gençlerin kamusal yaşamdan çekilmesine neden olmaktadır. Kültürel miras alanlarının gençlerle yeterince ilişkilendirilememesi ise aidiyet duygusunu zayıflatmaktadır. Bu unsurlar birlikte değerlendirildiğinde gençler açısından açık bir mekânsal dışlanma tablosu ortaya çıkmaktadır.

Bu tablo yalnızca teknik bir planlama sorunu değildir. Gençlerin kent hakkını eşit ve etkin biçimde kullanamaması anlamına gelmektedir. Dolayısıyla mesele anayasal ve uluslararası normlarla güvence altına alınmış hak alanları kapsamında değerlendirilmelidir. İdarenin pozitif yükümlülükleri bu çerçevede ele alınmalıdır.

Bu çalışma mevcut durumu yalnızca eksikliklerin listesi olarak sunmamaktadır. Gençlerin kentsel yaşama katılım kapasitesini etkileyen yapısal eşitsizlikleri analiz etmektedir. Amaç, gençlerin kamusal alanlardan güvenli ve eşit biçimde yararlanabildiği bir kent modeli için somut bir çerçeve ortaya koymaktır. Gençlerin kültürel yaşama aktif katıldığı, karar alma süreçlerinde özne olarak yer aldığı ve kentle güçlü bir aidiyet bağı kurabildiği bir perspektif geliştirilmiştir.

Metin üç temel eksen üzerinde ilerlemektedir. İlk olarak hak ihlali niteliği taşıyan bulgular normatif dayanaklarıyla birlikte ortaya konulmaktadır. İkinci olarak haklara erişimi güçlendirecek mekânsal ve idari müdahale alanları belirlenmektedir. Üçüncü olarak çok paydaşlı bir yönetim modeli ve uygulanabilir eylem planı sunulmaktadır.

Sonuç olarak bu çalışma yalnızca bir durum tespiti değildir. Lüleburgaz'da gençliğin kent haklarını görünür kılan ve bu hakların fiilen kullanılabilmesi için yol haritası ortaya koyan hak temelli bir kentsel dönüşüm perspektifidir.

1. HAK İHLALİ

Raporun hak ihlali bölümü, Lüleburgaz'da gençlerin kamusal hizmetlere, kültürel ve sportif mekânlara ve kentsel altyapıya erişim durumunu; bütünlük, kapsayıcılık ve eşitlik ilkeleri çerçevesinde değerlendirmektedir. Gerçekleştirilen saha gözlemleri, haritalama çalışmaları ve yerinde incelemeler; gençlerin kent yaşamına katılımını etkileyen yapısal aksaklıkların bulunduğunu ve bu aksaklıkların hak temelli bir değerlendirmeyi gerekli kıldığını ortaya koymuştur.

Elde edilen bulgular, münferit eksikliklerden ziyade hizmetlerin mekânsal dağılımı, örgütlenme biçimi, kullanım koşulları ve erişilebilirlik düzeyi bakımından yapısal nitelik taşıyan sorunlara işaret etmektedir. Özellikle farklı sosyo-mekânsal konumlarda yaşayan gençler açısından erişim olanaklarının homojen olmadığı; bazı grupların kamusal imkânlardan fiilen daha sınırlı yararlandığı tespit edilmiştir. Bu durum, eşitlik ve katılım ilkeleri bakımından değerlendirilmesi gereken bir hak alanına karşılık gelmektedir.

Bu bölümün amacı, gençlerin kent hakkından eşit ve etkin biçimde yararlanmasını güçleştiren unsurları görünür kılmak ve bu unsurların normatif çerçeve ile ilişkisini ortaya koymaktır. Tespit edilen hususlar, yalnızca hizmet kalitesine ilişkin teknik eksiklikler değil; gençlerin kamusal yaşama katılım kapasitesini sınırlayan ve idarenin pozitif yükümlülükleri bağlamında ele alınması gereken yapısal meselelerdir.

1.1. Geliştirme Alanları ve Temel Tespitler

Saha çalışmalarımız, Lüleburgaz'da gençlerin kamusal hizmetlere ve mekânlara erişiminde bütünlük, süreklilik ve kapsayıcılık ilkelerinin güçlendirilmesi gereken alanlar olduğunu göstermektedir. Hizmetlerin ve kültürel alanların mekânsal dağılımının, kent bütünü gözetilerek yeniden değerlendirilmesi, gençlerin zaman, ulaşım ve bilgiye erişim konularındaki zorluklarını azaltma potansiyeli taşımaktadır.

Kamusal Hizmetlere Erişimde Bütünlük ve Koordinasyon:

Merkezi ve kolay erişilebilir bir belediye hizmet biriminin bulunmaması, hizmetlerin farklı noktalara dağılmasına yol açmıştır. Bu durum, ödeme, idari başvuru ve bilgi edinme gibi süreçler arasında bütünlüğü zorlaştırmakta ve gençlerin yerel yönetimle etkileşimini kısıtlamaktadır. Çevrimiçi hizmet altyapısının kapasitesinin artırılması, gençlerin katılımını destekleyebilir. Ayrıca, belediye birimlerinin akademi odalarında konumlandırılması, akademilerin gençlik odaklı temel işlevselliğini olumsuz etkileyebilecek bir durum olarak gözlemlenmiştir.

Mekânların İşlevselliği ve Genç Odaklı Kurgulanması:

Gençlere yönelik olduğu belirtilen bazı kamusal alanların, gençlerin kültürel üretim ve katılım ihtiyaçlarına tam olarak yanıt veremediği tespit edilmiştir. Örneğin, Gençlik Parkı içerisindeki bazı birimlerin (Kukla Atölyesi gibi) yalnızca çocuklara yönelik kurgulanması, gençlerin parkla kurduğu ilişkiyi zayıflatmaktadır. Kamusal alan düzenlemelerinin, gençlerin önceliklerini daha

fazla gözetecek şekilde yeniden ele alınması önemlidir.

Kentsel Altyapı ve Akademi Alanlarında Kullanım Engelleri:

Lüleburgaz Yıldızları Bisiklet Akademisi, Kadın Akademisi ve Futbol Akademisi gibi önemli gençlik merkezlerinde, bakım eksiklikleri, zeminlerdeki kot farkları ve erişim sorunları bulunmaktadır. Bu fiziksel engeller, gençlerin bu alanlardan güvenli ve eşit koşullarda yararlanma imkanlarını sınırlamaktadır.

Eğitim ve Kültür Mekânlarının Kullanım Saatleri ve Erişilebilirlik:

Kamusal eğitim ve kültür mekânlarının kullanım koşulları, çalışan veya ders dışı zamanlarda bu alanlardan faydalanmak isteyen gençler için erişimi güçleştirmektedir. Personel eksikliği nedeniyle Sokullu Mehmet Paşa İlçe Halk Kütüphanesi'nin erken kapanması ve hafta sonu kapalı olması bu duruma örnek teşkil etmektedir.

Kültürel Belleğe Erişim ve Yapısal Kapsayıcılık:

Balkan Evi/Kent Müzesi projesinin uzun süredir tamamlanmamış olması, gençlerin ilçe tarihine ve kültürel mirasına erişimini sınırlandırarak kentle duygusal bağ kurma süreçlerini etkilemektedir. Halk Eğitim Merkezi'nde ana girişin erişilebilir olmaması ise engelli gençlerin eşit katılımını engelleyen kritik bir yapısal sorundur. Kurslara ilişkin katkı payları, gençlere yönelik olmayan duyuru yöntemleri ve sınırlı iletişim kanalları ise kapsayıcılık düzeyini artırmak adına geliştirilmesi gereken başlıklar arasındadır.

1.2. İhtiyaçların Değerlendirilmesi ve Önerilen Geliştirme Alanları

Gerçekleştirilen analizler, gençlerin kent hakkından tam olarak yararlanabilmesi adına temel bazı ihtiyaçların bulunduğunu göstermektedir. Söz konusu ihtiyaçlar, sadece fiziksel mekânların düzenlenmesi ile sınırlı kalmayıp; aynı zamanda hizmetlerin planlanma süreçlerini, duyurulma yöntemlerini ve organizasyonel yapılarını da kapsayacak bütüncül bir yaklaşımı gerekli kılmaktadır.

Gençlerin kent yaşamına daha aktif ve eşit katılımını desteklemek amacıyla önceliklendirilmesi gereken temel ihtiyaç alanları aşağıda sunulmuştur:

Merkezi ve Bütünlüklü Hizmet Yapıları: Erişilebilirliği yüksek, merkezi konumda ve hizmetler arası koordinasyonu sağlayan kamusal hizmet birimlerinin oluşturulması.

Kapsayıcı Eğitim, Kültür ve Spor İmkanları: Gençlerin sosyal ve kişisel gelişimlerini destekleyecek, ücretsiz veya düşük maliyetli eğitim, kültür ve spor alanlarının sayısının ve erişilebilirliğinin artırılması.

Güvenli ve Davetkâr Kamusal Alanlar: Özellikle genç kadınların ve diğer hassas grupların ra-

hatça kullanabileceği, yeterli düzeyde aydınlatılmış ve güven algısı yüksek açık alanların tesisi.

Kültürel Mirasa Eşit Erişim: Gençlerin kent tarihi ve kültürel belleği ile bağ kurmasını sağlayacak mekanlara ve kaynaklara eşit erişim imkanlarının güçlendirilmesi.

Engelli Dostu Mekânsal Düzenlemeler: Engelli gençlerin de tüm kamusal alan ve hizmetlerden ayrımcılığa uğramaksızın faydalanmasını sağlayacak, kapsayıcı ve erişilebilir fiziki düzenlemelerin önceliklendirilmesi.

Bu temel ihtiyaçların karşılanmasına yönelik adımların atılması, kamusal alanların ve hizmetlerin genç nüfus için hukuki bir hak olmasının ötesinde, fiilen yaşanabilir ve erişilebilir kılınması açısından kritik bir önem taşımaktadır. Bu çerçevede yapılacak iyileştirmeler, gençlerin kentsel yaşama aidiyetini ve katılımını önemli ölçüde artırma potansiyeline sahiptir.

1.3. Erişim Eşitsizlikleri ve Farklılaşan İhtiyaçlar

Tespit edilen zorluklar, gençleri kentin farklı sosyo-mekânsal koşullarında homojen olmayan biçimde etkilemektedir. Kamusal hizmetlere ve mekânlara erişim imkânı sınırlı olan genç gruplar, bu durumdan daha fazla etkilenme riski taşımaktadır.

Farklılaşan Etkilenme Alanları:

Kent Merkezine Uzak Mahallelerde Yaşayan Gençler: Akademilerin mekânsal konumu, bu gençlerin düzenli katılımını kısıtlamaktadır. Ulaşım süresi, maliyeti ve zaman kısıtları, bu merkezleri fiilen belirli bölgelerdeki gençlerin kullanımına daha elverişli hale getirmektedir. Etkinlik duyurularındaki eksiklikler ise katılım potansiyelini dar bir çevreyle sınırlamaktadır.

NEET (Ne Eğitimde Ne İstihdamda Yer Alan) Gençler: Ücretsiz ve kapsayıcı sosyal ve kültürel alanların yetersizliği, bu grubun toplumsal yaşama katılımını engellemektedir. Etkinliklerin hedef kitlesine yönelik belirginliğin olmaması, bu gençlerin görünürlüğünü ve erişimini zorlaştırmaktadır.

Engelli Gençler: Erişilebilir olmayan girişler ve zemin düzenlemelerindeki eksiklikler, mekânların engelli gençler tarafından güvenle ve eşit koşullarda kullanımını ciddi ölçüde sınırlandırmaktadır.

Genç Kadınlar: Yetersiz aydınlatma ve güvensizlik algısı, genç kadınların kamusal alanları belirli saat dilimlerinde kullanmaktan kaçınmasına yol açmaktadır.

Çalışan Gençler: Kamusal mekânların çalışma saatlerinin gençlerin kendi yaşam tempolarına uyum sağlayamaması, bu grubun hizmetlerden faydalanmasını zorlaştıran bir etken olarak öne çıkmaktadır.

Bu analiz, mevcut durumun sadece mekânsal kısıtlılıklar değil; aynı zamanda toplumsal eşitsizlikleri ve katılım farklılıklarını yeniden üreten bir yapıda olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, çözümlerin kapsayıcı bir yaklaşımla tasarlanması önem taşımaktadır.

1.4. Yasal Dayanak

Raporda ortaya konulan tespitler; gençlerin kent yaşamına eşit, güvenli, erişilebilir ve katılımcı biçimde dahil olma hakkının yalnızca sosyal politika tercihinin konu bir alan değil, **Anayasa, kanunlar, yönetmelikler, teknik standartlar ve taraf olunan uluslararası sözleşmelerle güvence altına alınmış normatif bir hak rejiminin parçası** olduğunu göstermektedir.

Kent hakkı; Anayasa'nın 2. maddesinde düzenlenen sosyal hukuk devleti ilkesinin, 5. maddede ifade edilen devletin temel amaç ve görevlerinin ve 127. maddede düzenlenen mahallî idarelerin kamu yararına hizmet üretme yükümlülüğünün doğal sonucudur. Devlet ve yerel yönetimler; eşitlik ilkesini ve ayrımcılık yasağını (m.10) gözetmek, bireyin maddi ve manevi varlığını geliştirmesine elverişli koşulları sağlamak (m.17), yerleşme ve seyahat özgürlüğünü fiilen kullanılabilir kılmak (m.23), sağlıklı ve dengeli çevreyi korumak (m.56), konut ve planlı yerleşim ilkelerini gözetmek (m.57), gençliği koruyucu ve geliştirici tedbirler almak (m.58), sporun yaygınlaştırılmasını sağlamak (m.59), kültür ve tabiat varlıklarını korumak (m.63) ve katılım ile başvuru yollarını açık tutmakla (m.74) yükümlüdür.

Bu hükümler birlikte değerlendirildiğinde; gençlerin kamusal hizmetlere, kültürel yaşama, spor alanlarına, güvenli ve erişilebilir ulaşım ve karar alma süreçlerine katılımı anayasal güvence altındadır. Bu alanlarda ortaya çıkan yapısal eksiklikler, idarenin pozitif yükümlülüklerinin gereği gibi yerine getirilmemesi sonucunu doğurur.

Yerel yönetimlerin görev ve sorumlulukları; 5393 sayılı Belediye Kanunu (özellikle m.13 hemşehri hukuku ve m.14 görev ve sorumluluklar), 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu ile ayrıntılı biçimde düzenlenmiştir. Bu düzenlemeler; sosyal ve kültürel faaliyetlerin desteklenmesini, gençlere yönelik spor ve kültür altyapısının oluşturulmasını, kent altyapısının kamu yararı doğrultusunda planlanmasını ve hizmetlerin eşit sunulmasını zorunlu kılar. Dolayısıyla gençlerin hizmetlere erişimde karşılaştığı eşitsizlikler, hemşehri hukukunun ihlali anlamına da gelebilir.

Kentsel planlama ve mekânsal düzenleme alanında; 3194 sayılı İmar Kanunu, Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği, Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği, Otopark Yönetmeliği ve 6306 sayılı Kanun, idareye planlama yetkisi tanımakla birlikte bu yetkiyi kamu yararı, erişilebilirlik, güvenlik ve sürdürülebilirlik ilkeleri ile sınırlandırmıştır. Planlama takdir yetkisi sınırsız değildir; gençlerin sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını dışlayan planlama pratikleri hukuki denetime tabidir.

Erişilebilirlik ve ayrımcılık yasağı bakımından; 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun, 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu (m.3), Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği, TS 12576 Standardı, Bisiklet Yolları Yönetmeliği, Karayolları Trafik Yönetmeliği ve incinebilir yol kullanıcılarına ilişkin uygulama kılavuzları bağlayıcı normatif çerçeveyi oluşturur. Bu düzenlemeler, erişilebilirliğin bir "tercih" değil, hukuki zorunluluk olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Çevresel haklar bağlamında; 2872 sayılı Çevre Kanunu (m.3 ilkeler, m.8 kirletme yasağı, m.14 gürültü), 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ve ilgili yönetmelikler; gençlerin temiz hava, sağlıklı çevre ve spor alanlarına erişimini güvence altına alır. Gürültü, hava kirliliği veya yetersiz kamusal yeşil alan gibi durumlar, sağlıklı çevrede yaşama hakkı kapsamında değerlendirilir.

Kültürel ve kamusal alan kullanımı bakımından; 2863 sayılı Kanun, 5225 sayılı Kanun, 3289 sayı-

lı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu (Ek m.5), 4982 sayılı Bilgi Edinme Kanunu ve 6698 sayılı KVKK; gençlerin kültürel yaşama katılımı, kamusal tesislerin eşit kullanımı ve şeffaflık ilkesi açısından bağlayıcıdır.

Uluslararası hukuk bakımından ise; İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi, BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi, BM Engelli Hakları Sözleşmesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Avrupa Kentsel Şartı (I-II-III), Avrupa Peyzaj Sözleşmesi, UNESCO Dünya Mirası Sözleşmesi ve BM Habitat belgeleri; kent hakkı, katılım hakkı, kültürel yaşama erişim ve ayrımcılık yasağını devletler açısından bağlayıcı yükümlülük haline getirmiştir. Bu sözleşmeler Anayasa m.90 uyarınca iç hukukun parçasıdır ve temel haklara ilişkin hükümler bakımından kanunların üstündedir.

Sonuç olarak; gençlerin Lüleburgaz'daki kamusal hizmetlere erişim, güvenli dolaşım, kültürel yaşama katılım, spor alanlarına erişim ve karar alma süreçlerine dahil olma talepleri; idarenin takdirine bağlı bir beklenti değil, normatif dayanağı bulunan, pozitif yükümlülük doğuran ve ihlali halinde idari ve yargısal sorumluluk gündeme getirebilecek hak talepleridir.

Bu rapor, normatif düzenlemeler ile sahadaki durum birlikte değerlendirildiğinde, gençlerin dile getirdiği talep ve beklentilerin hukuken korunması gereken meşru hak iddiaları olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

2. HAKLARA ERİŞİM

Bu bölüm hak ihlali başlığında ortaya konulan bulguların giderilmesine yönelik erişim temelli çözüm alanlarını ele almaktadır. Amaç, gençlerin kültürel, sosyal ve mekânsal haklardan yalnızca teorik olarak değil; fiilen, eşit ve sürdürülebilir biçimde yararlanmasını sağlayacak yapısal düzenlemeleri ortaya koymaktır. Bu kapsamda kamu kurum alanlarının kullanımı, katılımcı karar alma mekanizmaları, yapılı çevrenin iyileştirilmesi ve teknik altyapının güçlendirilmesi başlıkları altında somut müdahale alanları belirlenmiştir.

Haklara erişim, yalnızca yeni mekân üretmekle sınırlı değildir; mevcut kamusal alanların işlevselliğini artırmak, erişilebilirliği sağlamak, güvenlik ve kapsayıcılık ilkelerini gözetmek ve karar süreçlerine gençlerin katılımını kurumsallaştırmak anlamına gelmektedir. Bu nedenle öneriler; mekânsal düzenlemeleri, yönetsel iyileştirmeleri ve çok aktörlü iş birliği süreçlerini birlikte ele alan bütüncül bir yaklaşım çerçevesinde sunulmaktadır.

2.1. Kamu Kurumu Alanları

a) Balkan Evi

Kent Müzesi'nin tamamlanarak gençlerin aktif kullanımına açılması öncelikli bir ihtiyaçtır. Müzenin ziyaret saatlerinin özellikle akşam ve hafta sonlarını kapsayacak biçimde genişletilmesi; görsel içeriklerin işitsel anlatım, betimleme ve dijital rehber uygulamalarıyla desteklenerek erişilebilir hale getirilmesi gerekmektedir. Böylece müze, yalnızca sergilenen objelerin görüldüğü bir mekân

değil, tüm gençler için kapsayıcı bir kültürel öğrenme alanına dönüşecektir.

Balkan kültürünü yansıtan kıyafet, yemek ve dansların deneyimlenebileceği etkileşimli alanlar oluşturulmalı; dijital teknolojilerle zenginleştirilmiş sergileme yöntemleri aracılığıyla kentin geçmişi ile bugünü arasında bağ kurulmalıdır. Balkan tarihine ilişkin tematik bir kütüphane bölümü oluşturulması ve yaşayan müze yaklaşımı doğrultusunda hikâye anlatıcılığı etkinlikleri, söyleşiler, atölyeler ve film gösterimleri düzenlenmesi gençlerin kültürel katılımını artıracaktır.

Ayrıca Balkan mutfağını sunan bir kafeterya aracılığıyla hem kültürel aktarım hem de gençlere yönelik istihdam imkânı yaratılabilir. Müzenin ücretsiz ve eşit erişime açık bir kamusal alan olarak yapılandırılması; Lüleburgaz Belediyesi, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, üniversiteler ve Balkan dernekleri arasında kurulacak kurumsal iş birliğiyle sürdürülebilir hale getirilmelidir. Bu yaklaşım, kültürel mirası pasif bir sergileme konusu olmaktan çıkararak gençlerin katılımıyla yaşayan bir kent belleğine dönüştürecektir.

b) Eski Belediye Binası ve Diğer Belediye Birimleri

Belediye birimlerinin dağınık mekânsal örgütlenmesi, saha çalışmasında haklara erişimi sınırlayan temel yapısal sorunlardan biri olarak tespit edilmiştir. Ödeme, bilgi edinme ve diğer idari işlemlerin farklı noktalarda yürütülmesi; özellikle gençler ve dezavantajlı gruplar açısından zaman, maliyet ve ulaşım yükü yaratmaktadır. Merkezi belediye binasının yokluğu, hizmete eşit erişim hakkını sınırladığından; merkezi ve erişilebilir bir hizmet yapısının tesis edilmesi zorunludur. Böyle bir yapılanma, idari süreçlerin tek noktadan ve eşit koşullarda yürütülmesini sağlayacaktır.

Buna paralel olarak güçlü bir dijital belediye altyapısının kurulması zorunludur. Çevrim içi başvuru sistemleri, e-belediye hizmetleri ve kullanıcı dostu mobil uygulamalar sayesinde mekânsal ve ekonomik engeller azaltılabilir; gençlerin yerel yönetime erişimi hızlandırılabilir. Dijital altyapının geliştirilmesi yalnızca hizmet kolaylığı değil, aynı zamanda katılım kanallarının çeşitlendirilmesi anlamına da gelmektedir. Bu çerçevede raporlama sürecinde belediye biriminin mekânsal yokluğu ana problem olarak ele alınmalı; alt başlıklarda ise erişim ve katılım sıkıntısı ile dijital altyapı eksikliği ayrı ayrı değerlendirilmelidir.

Öte yandan belediyenin bazı birimlerini başka kurumların alanlarında konumlandırması (örneğin sanat akademisi odalarının başkanlık birimi olarak kullanılması), ilgili mekânların asli işlevlerini yerine getirmesini zorlaştırmaktadır. Bu durum hem sanat akademisinin eğitim ve üretim kapasitesini sınırlandırmakta hem de muhtarlar birliği gibi yerel temsiliyet alanlarının işlevselliğini zayıflatmaktadır. Kamusal mekânların amaç dışı kullanımı, hizmet bütünlüğünü ve kurumsal etkinliği olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle kurumsal mekân planlaması, her bir birimin asli görev alanını koruyacak biçimde yeniden düzenlenmelidir.

c) Lüleburgaz Halk Eğitim Merkezi

Halk Eğitim Merkezi'nin ana girişinin engelli gençler açısından erişilebilir olmaması önemli bir yapısal eksikliktir. Erişimin yalnızca arka giriş üzerinden sağlanması, kamusal hizmetlere eşit ve onurlu erişim ilkesini zedelemektedir. Bu nedenle ana girişe erişilebilirlik standartlarına uygun rampa ve düzenlemelerin yapılması; tüm kullanıcıların binaya aynı noktadan ve eşit koşullarda

giriş sağlayabilmesi gerekmektedir.

Kurumsal erişim yalnızca fiziksel düzenlemelerle sınırlı değildir. Halk Eğitim Merkezi'nin sosyal medya hesaplarının gençlere hitap eden, düzenli ve etkileşim odaklı bir iletişim diliyle yeniden yapılandırılması önem taşımaktadır. Kamusal hizmetlere erişimin bir parçası olan bilgilendirme yükümlülüğü gereği, dijital iletişim kanalları genç odaklı ve erişilebilir biçimde işletilmelidir. Modern, görsel ağırlıklı ve güncel içerik üretimi; kurs, etkinlik ve başvuru duyurularının daha geniş bir genç kitlesine ulaşmasını sağlayacaktır.

Ayrıca çevrimiçi ön başvuru paneli oluşturularak gençlerin ilgi alanlarına göre başvurularının dijital ortamda alınması, katılım süreçlerini hızlandıracak ve erişilebilirliği artıracaktır. Bu tür dijital araçlar, zaman ve mekân kısıtlarını azaltarak özellikle öğrenciler ve çalışan gençler için kamusal hizmetlere erişimi kolaylaştıracaktır.

ç) Lüleburgaz Yıldızları Bisiklet Akademisi

Bisiklet Akademisi'nde zamanla oluşan zemin kaplama bozulmaları ve parkurun amacı dışında kullanımı önemli güvenlik riskleri doğurmaktadır. Giriş-çıkış noktalarının yaya geçiş güzergâhına dönüşmesi ve bisiklet parkurunun koşu ile yürüyüş amacıyla kullanılması, hem kullanıcı güvenliğini zedelemekte hem de alanın özgün işlevini belirsizleştirmektedir. Bu nedenle parkurun fiziksel bakımının düzenli olarak yapılması, kullanım sınırlarının net biçimde belirlenmesi ve yönlendirme-uyarı sistemlerinin güçlendirilmesi gerekmektedir. Alanın işlevine uygun kullanımının sağlanması, hem spor güvenliği hem de kamusal düzen açısından temel bir gerekliliktir.

Parkın dört mevsim ve geniş saat aralıklarında aktif biçimde kullanılabilmesi için bitkisel tasarımın yeniden ele alınması önem taşımaktadır. Gölge sağlayan ağaçların artırılması, doğal ve yapay gölgelendirme unsurlarının eklenmesi ve iklim koşullarına uygun peyzaj düzenlemelerinin yapılması, kullanım sürekliliğini artıracaktır. Bu tür düzenlemeler, parkı yalnızca belirli saatlerde değil gün boyu ve yıl boyunca erişilebilir kılacaktır.

Oturma ve toplanma alanlarının parkın spor odaklı kimliğiyle uyumlu biçimde planlanması, gençlerin mekânla amacına uygun etkileşimini güçlendirecektir. Bu alanların yetersizliği, gençlerin kamusal alandan eşit yararlanma hakkını sınırladığından yeniden düzenlenmelidir. Ayrıca engelli bireylerin kullanımını mümkün kılacak erişilebilirlik düzenlemeleri yapılmalı; etkinlik ve kullanım bilgileri yalnızca tek bir mecrada değil, kentin farklı noktalarına yayılmış duyuru araçları ve dijital platformlar aracılığıyla paylaşılmalıdır. Böylece Bisiklet Akademisi, güvenli, kapsayıcı ve sürdürülebilir bir gençlik spor alanı olarak işlevini güçlendirecektir.

d) Lüleburgaz Yıldızları Futbol Akademisi

Yeşil alan ve bisiklet yoluna ilişkin mevcut kullanım kısıtlarının gözden geçirilerek gençlerin spor, sosyalleşme ve üretim pratiklerini destekleyecek biçimde yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Alanın yalnızca belirli saat ve kullanım türleriyle sınırlı kalması, kamusal mekânın potansiyelini daraltmaktadır. Bakım, işlevsellik ve güvenlik önlemleri artırılarak özellikle akşam saatlerinde de güvenli kullanım imkânı sağlanmalı; böylece hem sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı öğrenciler hem de çalışan gençler için erişilebilir ve sürdürülebilir bir kamusal ortam oluşturulmalıdır.

Kompleks içerisindeki destekleyici unsurların da işler hale getirilmesi önem taşımaktadır. Otomatların düzenli biçimde stoklanması ve kafeteryanın yeniden faaliyete geçirilmesi, hem kullanıcı deneyimini iyileştirecek hem de gençler için istihdam imkânı yaratacaktır. Alan içerisine erişimi sağlayan rampaların ve merdivenlerin onarılması; iç mekânda tespit edilen yapısal bozuklukların giderilmesi ise güvenli ve eşit kullanım açısından zorunludur. Spor salonunun kapsamlı biçimde düzenlenerek yeniden kullanıma açılması, tesisin bütüncül spor kompleksi niteliğini güçlendirecektir.

Ayrıca köprü bakımının düzenli olarak yapılması ve sulak alanlarda temizlik çalışmalarının gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Aksi halde oluşabilecek çevresel ve hijyenik sorunlar, halk sağlığı açısından risk yaratmakta ve alanın kullanımını azaltmaktadır. Tüm bu iyileştirmeler, söz konusu mekânın genç dostu, güvenli ve sürdürülebilir bir kamusal spor ve sosyalleşme alanına dönüşmesi için asgari koşulları oluşturmaktadır.

e) Lüleburgaz Yıldızları Kadın Akademisi

Akademiyenin kuruluş amacına uygun biçimde genç kadınların istihdama hazırlanmasını merkeze alan bir yapılanmaya gidilmelidir. Lüleburgaz'ın farklı noktalarına dağılmış kadın dayanışma stantlarının tek ve görünür bir mekânda toplanması, üreten genç kadınların kamusal alanda görünürlüğünü artıracak ve üretim süreçlerini destekleyen bütüncül bir merkez oluşturacaktır. Bu mekân yalnızca satış yapılan bir alan değil; eğitim, dayanışma ve ekonomik güçlenme süreçlerinin kesiştiği bir kadın üretim merkezi olarak kurgulanmalıdır.

Fiziksel çevre düzenlemeleri her mevsim kullanılabilirlik esasına göre yeniden ele alınmalı; iklim koşullarına dayanıklı ve konforlu mekânsal çözümler geliştirilmelidir. Bununla birlikte engelli dostu tasarım ilkeleri gözetilmeli, erişilebilirlik tüm alanlarda standart hale getirilmelidir. Akademi bünyesinde kadınların fizyolojik ve psikolojik sağlığını destekleyecek bir danışmanlık birimi oluşturulması, mekânın yalnızca ekonomik değil sosyal güçlenme işlevini de yerine getirmesini sağlayacaktır.

Kadına karşı şiddet başta olmak üzere hukuki sorunlara yönelik ücretsiz destek sunulması amacıyla belediye ile baro arasında yapılacak bir protokol kapsamında bir hukuki danışmanlık birimi kurulmalıdır. Akademi çalışanlarının çoğunluğunun kadın personelden oluşması, güvenli alan algısını güçlendirecek ve katılımı artıracaktır. Ayrıca etkinliklere erişimi kolaylaştırmak için ücretsiz ring seferleri düzenlenmesi veya kent kartlara ücretsiz biniş hakkı tanınması, özellikle dezavantajlı mahallelerde yaşayan kadınların katılımını artıracaktır. Bu düzenlemeler, Kadın Akademisi'ni yalnızca bir etkinlik alanı değil, kadınların ekonomik ve sosyal güçlenmesini destekleyen kapsayıcı bir merkez haline getirecektir.

f) Sokullu Mehmet Paşa İlçe Halk Kütüphanesi

Çalışma saatleri, gençlerin okul ve iş temposu dikkate alınarak yeniden düzenlenmelidir. Hizmet sunumu akşam saatlerine kadar uzatılmalı ve pazar günlerini de kapsayacak biçimde planlanmalıdır. Bu düzenleme, özellikle çalışan gençler ve sınav dönemindeki öğrenciler açısından kamusal çalışma alanlarına eşit erişim sağlayacaktır.

Kütüphane ile Gençlik Parkı arasındaki mekânsal kopukluğun giderilmesi amacıyla mevcut korulukların kaldırılarak açık, geçirgen ve davetkâr bir geçiş alanı oluşturulması gerekmektedir. Böyle bir mekânsal bütünleşme, kütüphaneyi izole bir yapı olmaktan çıkararak gündelik kamusal yaşamın doğal ve süreklilik arz eden bir parçası haline getirecek; gençlerin mekânı daha aktif ve spontane biçimde kullanılmasını teşvik edecektir.

2.2. Kültürel Miras Alanları

a) Çeşme Meydanı Tarihi Çeşme

Çeşme Meydanı'nda bulunan tarihi çeşmenin kamusal ve tarihsel işlevinin yeniden görünür kılınması amacıyla yapının bakımsız bölümleri bilimsel restorasyon ilkeleri doğrultusunda onarılmalıdır. Çeşmenin tarihsel arka planını anlatan bilgilendirme panoları ve sembolik bir tanıtım büstü ile alanın kültürel hafızası güçlendirilmelidir.

Ayrıca meydan çevresi yeniden düzenlenerek toplu taşıma durağıyla bütünleşik, estetik ve hijyen standartlarına uygun bir bekleme alanı oluşturulmalıdır. Böylece alan yalnızca bir geçiş noktası değil, tarihsel kimliği vurgulanan, kamusal kullanım değeri yüksek ve nitelikli bir kentsel mekân haline getirilecektir.

b) Sokullu Mehmet Paşa Külliyesi

Sokullu Mehmet Paşa Camii ve çevresindeki tarihi mezarlığın özgün mimari ve kültürel değerinin korunması amacıyla müdahaleler bilimsel restorasyon ilkeleri doğrultusunda gerçekleştirilmelidir. Yapıya zarar veren ya da özgünlüğünü bozan gelişigüzel sıva, boya ve kablolama gibi sonradan eklenmiş unsurlar kaldırılmalı; koruma kurulu kararları ve uzman görüşleri çerçevesinde aslına uygunluk yeniden sağlanmalıdır.

Bu süreçte hem yapının fiziksel bütünlüğü hem de çevresindeki tarihi mezarlığın kültürel peyzaj değeri dikkate alınmalı; alan, korunması gereken bütüncül bir tarihî çevre olarak ele alınmalıdır. Böylece mekânın yalnızca ibadet işlevi değil, kent belleği açısından taşıdığı tarihsel kimlik de güçlendirilmiş olacaktır.

c) Şehzade Cemalettin Efendi Çeşmesi ve Zafer Çeşmesi

Emrullah Efendi Okulu ve Ziraat Bankası önünde bulunan tarihi çeşmelerin özgün dokusunun korunması amacıyla restorasyon çalışmaları bilimsel yöntemler ve kültürel miras koruma ilkeleri doğrultusunda yürütülmelidir. Keyfi ve yapının tarihsel kimliğini zedeleyebilecek müdahalelerden kaçınılmalı; ilgili koruma kurulu kararları ve uzman görüşleri çerçevesinde aslına uygun bir düzenleme gerçekleştirilmelidir.

Bu süreçte malzeme seçimi, yüzey temizliği ve yapısal onarımlar özgün mimari özellikleri koruyacak biçimde planlanmalı; çeşme, hem işlevsel hem de tarihsel kimliği görünür bir kamusal unsur olarak yeniden kente kazandırılmalıdır.

2.3. Meydan ve Yeşil Alanlar

a) 8 Kasım Parkı

8 Kasım Parkı'nda yaya yolları, düzenli bakım ve yenileme çalışmalarıyla güvenli, kesintisiz ve erişilebilir bir dolaşım ağına dönüştürülmelidir. Özellikle saha zeminlerinde oluşan göllenmeler giderilmeli; drenaj sistemi iyileştirilerek spor alanlarının yıl boyunca aktif ve güvenli biçimde kullanılabilmesi sağlanmalıdır. Bu tür teknik iyileştirmeler, alanın işlevsel sürekliliği açısından temel bir gerekliliktir.

Kullanım dışı bırakılan saha ise gençlerin güncel ihtiyaç ve eğilimleri doğrultusunda yeniden planlanmalıdır. Alanın kaykay, paten ve serbest oyun gibi alternatif spor pratiklerine açılması; gençlerin kamusal mekânla kurduğu ilişkiyi güçlendirecek ve spontane kullanım imkanlarını artıracaktır. Bu düzenleme, kentte zamanla işlevini yitiren önemli bir gençlik mekânının yeniden kazanılmasını sağlayacak ve parkı çok işlevli, dinamik bir kamusal alan haline getirecektir.

b) Gençlik Parkı

Gençlik Parkı girişindeki Wi-Fi alanının kullanım dışı olması, gençlerin bilgiye erişim, ifade özgürlüğü ve kentsel yaşama katılım haklarını doğrudan sınırlayan yapısal bir eksikliktir. Kamusal alanlarda sunulan dijital erişim imkânlarının kesintiye uğraması, özellikle kendi internet paketi bulunmayan dar gelirli öğrenciler ve NEET gençler açısından dijital yoksulluk riskini arttırırken çevrim içi eğitim, başvuru süreçleri ve kamusal hizmetlere erişimde eşitsizlik yaratmaktadır. Bu nedenle parkın dijital altyapısı yeniden işler hale getirilmeli; ücretsiz, güvenli ve kesintisiz Wi-Fi hizmeti sağlanmalıdır. Dijital erişim, günümüz kent yaşamında temel bir kamusal hizmet niteliği taşımakta olup, sağlanacak güçlü bir altyapı gençlerin kamusal mekânlarda bilgiye erişim, üretim ve katılım olanaklarını artıracaktır.

Gençlik Parkı'nda bulunan Kukla Atölyesi ise yalnızca çocuklara yönelik bir alan olmaktan çıkarılarak gençlerin yaratıcı üretim ve kültürel katılımına da açık, çok kuşaklı bir kültürel mekân olarak yeniden programlanmalıdır. Atölye; sanat öğrencileri ve yaratıcı üretim yapmak isteyen NEET gençler için üretim, eğitim ve paylaşım alanına dönüştürülmelidir. Bununla birlikte sanat kursları, sergi ve performans programları ile ortak üretim etkinlikleri düzenlenmelidir. Böylece gençler kültürel yaşama pasif izleyici olarak değil, aktif üretici olarak katılabilir; mekân kamusal kültürle bağ kurulan dinamik bir merkez haline gelecektir.

Parkın fiziksel altyapısı da kapsayıcılık ilkesi doğrultusunda güçlendirilmelidir. Yüzey kaplamaları engelsiz tasarım standartlarına uygun biçimde yenilenmeli; düz, kaymaz ve sarsıntısız zeminler oluşturulmalıdır. Koşu parkuru düzenli olarak denetlenmeli ve zeminin koşu, yürüyüş ve benzeri aktiviteler için güvenli ve elverişli hale getirilmesi sağlanmalıdır. Bu bütüncül düzenlemeler, Gençlik Parkı'nı dijital, kültürel ve sportif işlevleri bir arada barındıran; gençler için erişilebilir, güvenli ve sürdürülebilir bir kamusal yaşam alanına dönüştürecektir.

c) İnönü Parkı

İnönü Parkı'nın yeniden mahalle yaşamının aktif ve süreklilik arz eden bir parçası haline gelmesi için öncelikle aydınlatma altyapısı iyileştirilmeli ve güvenli, davetkâr bir kamusal ortam oluşturulmalıdır. Mevcut durumda aydınlatma direklerinin çevresinde yer alan yoğun ağaç ve çalı grupları nedeniyle karanlık noktalar oluşmakta; bu durum park içinde güvensiz alan algısına yol açmaktadır. Bu nedenle yapılacak düzenlemeler yalnızca teknik aydınlatma güçlendirmesiyle sınırlı kalmamalı; bitkisel tasarım, görüş açıklığı ve mekânsal geçirgenlik birlikte değerlendirilerek bütüncül bir güvenlik yaklaşımı benimsenmelidir.

Parkın peyzaj öğeleri, yaya yolları, spor ve çocuk alanları düzenli bakım ve yenileme çalışmalarıyla işlevsel hale getirilmelidir. Zemin bozulmaları, donatı eksiklikleri ve bakım yetersizlikleri giderilerek alanın sürekli ve güvenli kullanım koşulları sağlanmalıdır. Tüm bu müdahaleler gerçekleştirilirken parkın özgün mimari ve mekânsal karakteri korunmalı; böylece hem kullanım kalitesi artırılmalı hem de mahalle sakinlerinin kentsel aidiyet duygusu güçlendirilmelidir.

ç) Yıkılmış Binalar

Kentin merkezinde oluşan bu mekânsal boşlukların ivedilikle giderilmesi; hafriyat atıklarının çevreye yayılmasının önlenmesi, mimari bütünlüğün korunması ve kamusal alanların estetik, güvenli ve işlevsel biçimde yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

d) Naim Süleymanoğlu Parkı

Naim Süleymanoğlu Parkı'nda mevcut güçlü yönler korunmalı; erişim sorunları ise basit ancak etkili ve işlevsel müdahalelerle giderilmelidir. Tekerlekli sandalyeli gençler ve bebek arabalı ebeveynler için erişilebilirlik standartlarına uygun rampalar inşa edilmeli; geniş, kesintisiz ve engelsiz dolaşım aksları oluşturulmalıdır. Yönlendirme sistemleri ve zemin kaplamaları evrensel tasarım ilkelerine uygun hale getirilerek parkın tüm kullanıcılar açısından eşit ve güvenli biçimde erişilebilir olması sağlanmalıdır.

Park içerisindeki oturma ve kullanım mobilyalarının ergonomik ve dayanıklı hale getirilmesi, alanın aktif kullanımını teşvik edecektir. Koşu ve bisiklet parkurlarının mevcut durumda iç içe geçmesi güvenlik riski yaratmaktadır. Bu nedenle parkurların ayrı güzergâhlarda planlanması ya da araya fiziksel ayırıcılar ve görsel sınırlandırıcı düzenlemeler eklenmesi gerekmektedir. Böylece parkın spor alanı niteliği güçlendirilecek ve kullanıcı güvenliği artırılabilecektir.

e) Zafer Parkı

Parkın yeşil alanlarında portatif kış bahçeleri kurulmalı; böylece mekânın yalnızca yaz aylarında değil, yılın tamamında kullanılabilir olması sağlanmalıdır. Bu düzenleme, gençlerin ve mahalle sakinlerinin açık alanları dört mevsim boyunca sosyalleşme, dinlenme ve etkinlik amaçlı kullanabilmesine imkân tanıyacaktır.

Ayrıca muhtarlık binasına erişimin park içinden değil, parkın dışından doğrudan sağlanması yönünde mekânsal düzenleme yapılmalı; bu sayede koşu rotası muhtarlık girişinin yarattığı kesintiden arındırılmalıdır. Böylece hem spor alanının sürekliliği korunacak hem de muhtarlık hizmetlerine erişim daha işlevsel ve güvenli hale getirilecektir.

f) Zeliha Özbek Parkı

Zeliha Özbek Kaynaştırma Parkı'ndaki kafeterya düzenli çalışma saatlerine kavuşturularak yıl boyunca kesintisiz hizmet vermesi sağlanarak gençlerin, parkı planlı ve sürekli biçimde kullanılabilmesi desteklenmelidir. Oyun alanlarının temizlik ve bakım çalışmaları düzenli periyotlara bağlanmalı; oturma alanları üstü kapalı hale getirilerek mekânın mevsimsel koşullardan bağımsız biçimde kullanılabilirliği artırılmalıdır.

Parkın mevcut tek girişinin yarattığı erişim kısıtlarını gidermek amacıyla alternatif giriş noktaları oluşturulmalı; mevcut girişte araç parkını engelleyici fiziki düzenlemeler yapılarak güvenli yaya erişimi sağlanmalıdır. Bununla birlikte, parkın işlevi, sunduğu olanaklar ve kullanım kuralları hakkında bilgilendirme ve yönlendirme panoları yerleştirilerek alanın kentliler ve özellikle gençler tarafından tanınması, etkin kullanımı ve sahiplenilmesi güçlendirilmelidir.

g) Zübeyde Hanım Parkı

Zübeyde Hanım Parkı'nın arka bölümü, gençler için kapsayıcı ve çok işlevli bir kamusal mekâna dönüştürülerek kent merkezinde aktif bir sosyalleşme ve üretim alanı haline getirilmelidir. Mevcut kullanımda yalnızca kadın girişimcilere ayrılmış standlar yerine genç girişimcilere de yer verilmesi, alanın daha kapsayıcı ve eşitlikçi biçimde kullanılmasını sağlayacaktır.

Kent merkezindeki bu geniş alan; çalışma odaları, oyun ve etkileşim mekânları, uygun fiyatlı yiyecek–içecek seçenekleri sunan erişilebilir bir sosyal birim ve gençlere yönelik sosyokültürel etkinliklerle desteklenerek çok yönlü bir kamusal merkez olarak yeniden kurgulanmalıdır. Bu düzenlemeler, gençlerin birlikte üretme, kentte kalma ve aidiyet geliştirme hakkına somut katkı sunacak; parkın kamusal niteliğini güçlendirecektir.

Ayrıca parkın arka tarafındaki tarihi yapının önünde yer alan alan, motor işgalinden arındırılmalı; düzenli bakım ve çevre düzenlemeleriyle güvenli yaya erişimi sağlanmalıdır. Bu mekân, gençlerin kent mirasıyla temas kurabileceği ve kültürel belleği deneyimleyebileceği bir alan olarak yeniden tasarlanmalı; açık hava sergileri, tarih ve sanat atölyeleri ile üniversitelerin ilgili bölümlerinin katkısıyla yaşayan bir kültür ve etkileşim alanına dönüştürülmelidir.

2.4. Yaya Hareketliliği, Yol ve Kaldırım Düzeni

a) Bisiklet Yolları

Bisiklet yollarındaki kopuklukların giderilmesi amacıyla mevcut cadde üzerindeki doğrusal aks,

İstasyon bölgesi ve çarşı içindeki bisiklet güzergâhlarıyla bütünleşik bir ağ hâline getirilmelidir. LYSA, LYFA, LYKA ve Çarşı Merkezi gibi gençlerin yoğun olarak kullandığı mekânlara doğrudan erişim sağlayacak güvenli bağlantılar oluşturularak bisikletli ulaşım, günlük yaşamın doğal bir parçası haline getirilmelidir.

b) Bozuk Kaldırımlar

Yaya akslarında sökülmüş taşlar, kontrolsüz yerleştirilmiş direkler ve geçişi daraltan ağaç kökleri gibi engeller giderilmelidir. Belediye tarafından aylık bakım ve onarım programı oluşturularak düzenli bakım sağlanmalıdır. Onarım çalışmalarıyla engelsiz, geniş ve düz yürüyüş koridorları oluşturulmalıdır. Bu düzenlemeler, engelli gençler ile bebek arabalı ebeveynlerin güvenli ve kesintisiz biçimde hareket edebilmesini sağlayacak şekilde planlanmalıdır.

c) Bozulan Yollar

Bozulan yolların gençler için güvenli ve kesintisiz yaya erişimini engelleyen etkilerini gidermek amacıyla, inşaat ve altyapı çalışmaları sürecinde geçici düzenlemelerle alternatif yaya güzergâhları oluşturulmalı; düzenli bakım ve onarım programları uygulanmalı; çevresel düzenlemelerle alanın estetik ve hijyen koşulları iyileştirilmelidir.

Yol bozulmalarının özel sektör faaliyetlerinden, aşırı veya uygunsuz kullanımdan kaynaklandığının tespiti halinde ise ilgili firmalara onarım ve eski hale getirme yükümlülüğü getirilerek caydırıcı nitelikte idari para cezaları uygulanmalıdır.

ç) Çocuk Sokağı

Çocuk Sokağı'nın gençler için güvenli ve kapsayıcı bir kamusal alan niteliği kazanabilmesi için girişlerdeki bariyerler etkin ve sürekli biçimde kullanılmalıdır. Hâlihazırda bariyer aralıklarından motosikletlerin geçtiği, bariyerlerin açılarak sokak içine araç park edildiği gözlemlenmektedir. Bu nedenle izinsiz araç girişleri zabıta ekiplerince düzenli olarak denetlenmeli ve ihlaller karşısında caydırıcı idari yaptırımlar uygulanmalıdır. Ayrıca çöp konteynerleri sokak girişinden taşınarak alanın hijyen, güvenlik ve mekânsal kullanım kalitesi iyileştirilmelidir.

d) Çöp Kutuları

Çöp kutularının konumları, tasarımları ve kapasiteleri kullanım yoğunluğu gözetilerek yeniden düzenlenmeli; düzenli ve etkin bir toplama sistemiyle desteklenerek çevrelerinde çöp birikiminin oluşması önlenmelidir. Özellikle nüfus ve kullanım yoğunluğunun yüksek olduğu bölgelerde toplama sıklığı artırılmalı; temizlik ve hijyen koşullarının sürekliliği kurumsal bir planlama çerçevesinde güvence altına alınmalıdır.

e) Gıda Atıkları

Gıda atıklarının yarattığı hijyen sorununu gidermek amacıyla belediye düzenli temizlik ve bakım çalışmalarını artırmalıdır. Çöp kutularının çevresinde bilinçsiz beslemeyi önlemeye yönelik bilgilendirme ve Zabıta Müdürlüğü ve ilgili birimlerce periyodik denetim yapılmalıdır. Denetimlere, sivil toplum temsilcileri ile mahalle sakinlerinin de dahil edilmesi, sürecin şeffaflığını ve toplumsal sahiplenmeyi güçlendirecektir.

Atık yönetimi konusunda çevre dernekleri, üniversite toplulukları ve gençlik aktivistleriyle iş birliği içinde farkındalık kampanyaları düzenlenmeli; gençlerin sürece aktif katılımı teşvik edilmelidir. Ayrıca çöp kutuları çevresine bilinçsiz biçimde gıda atığı bırakan kişi veya kurumlara yönelik idari yaptırımlar artırılarak caydırıcılık sağlanmalı ve kamusal alanların hijyen standartları sürdürülebilir biçimde korunmalıdır.

f) Cadde Kaldırımlarındaki Seyyar Satıcılar

İstasyon Caddesi başta olmak üzere kentin diğer ana akslarında bulunan seyyar satıcı faaliyetleri, yaya dolaşımını engellemeyecek biçimde yeniden düzenlenmelidir. Satıcıların kaldırım işgali yaratacak şekilde yayılması yerine, belediye tarafından belirlenmiş ve işaretlenmiş alanlarda, geçiş koridorlarını açık tutacak ölçütler çerçevesinde faaliyet göstermelerine izin verilmelidir.

g) Kaldırımlardaki Yapı Atıkları

Yapı atıklarının kamusal alanlarda birikmesine izin verilmemeli; bu atıklar hızla kaldırılarak yaya güvenliğini ve çevre sağlığını tehdit eden unsurlar ortadan kaldırılmalıdır. Belediyenin düzenli denetim mekanizmaları güçlendirilmeli, inşaat firmalarının atık yönetimi ve alan güvenliği konusundaki yasal sorumluluklarını eksiksiz yerine getirmesi sağlanmalıdır. İhlal durumlarında caydırıcı idari yaptırımlar uygulanmalı; geçici depolama alanları, koruyucu bariyerler ve temizlik takvimi gibi önleyici tedbirlerle kamusal mekânların estetik ve erişilebilir niteliği korunmalıdır.

h) Kaldırımlardaki Bozulmalar

Cadde üzerindeki kaldırımlarda meydana gelen bozulmaların giderilmesi için düzenli bakım ve onarım çalışmaları yürütülmeli; zemin düzeltmeleriyle güvenli, kesintisiz ve erişilebilir yaya aksları oluşturulmalıdır. Bu düzenlemeler, özellikle engelli gençler, bebek arabalı ebeveynler ve öğrenciler için kapsayıcı bir kamusal dolaşım ağının tesis edilmesini hedeflemelidir. Bozulmaların özel sektörün yoğun, uygunsuz veya standart dışı kullanımından kaynaklandığı durumlarda ise ilgili firmalara onarım yükümlülüğü getirilmeli ve caydırıcı nitelikte idari para cezaları uygulanmalıdır.

ı) Kaldırımdaki Engeller

Kaldırımların gençler ve engelliler başta olmak üzere tüm kentliler tarafından güvenli, kesintisiz ve kapsayıcı biçimde kullanılabilmesi için somut müdahaleler hayata geçirilmelidir. Bu kapsamda yaya geçişini engelleyen direk, tabela ve konteynerler kaldırılmalı ya da yaya aksını daralt-

mayacak şekilde yeniden konumlandırılmalı; engelli erişimine uygun rampalar ile düşük eğimli geçişler tesis edilmelidir. Kaldırım yüzeyleri düz, kaymaz ve engelsiz standartlarda yenilenmeli; yönlendirme ve bilgilendirme tabelaları erişilebilirlik ölçütlerine uygun biçimde düzenlenmelidir. Düzenli denetim mekanizmalarıyla kaldırım işgalleri ve uygunsuz kullanımlar önlenmeli; kuralları ihlal eden kişi ve kurumlara artırılmış idari yaptırımlar uygulanarak caydırıcılık sağlanmalıdır.

i) Kirli ve Dağınık Görünüm

Altyapı çalışmaları sonrasında ortaya çıkan kirli ve dağınık görünümün giderilmesi için düzenli temizlik ve bakım programları uygulanmalı; alanın estetik, hijyenik ve güvenlik koşulları iyileştirilerek gençlerin kamusal mekânı rahat ve kesintisiz biçimde kullanabilmesi sağlanmalıdır. Çalışmaların şeffaf ve izlenebilir bir şekilde yürütülmesi amacıyla, faaliyet yürütülen bölgelere veya çalışma araçlarına kamera sistemleri kurulabilir; elde edilen görüntülerin çevrimiçi bir platform üzerinden kamuoyuyla paylaşılmasıyla denetim ve hesap verebilirlik güçlendirilebilir. Bu kapsamda, Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin karla mücadele araçlarını gerçek zamanlı olarak izlemeye olanak tanıyan dijital takip sistemi "Seyret Ankara" benzeri uygulamalar Lüleburgaz ölçeğine uyarlanarak iyi uygulama modeli olarak değerlendirilebilir.

k) Lüleburgaz Üst Geçidi

Lüleburgaz Üst Geçit'in yalnızca bir ulaşım altyapısı olmaktan çıkarılarak gençler için güvenli, kapsayıcı ve işlevsel bir kamusal mekâna dönüştürülmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda öncelikle engelli asansörü eklenerek erişilebilirlik sağlanmalı; merdivenler yenilenerek güvenlik standartlarına uygun hale getirilmeli, açıkta kalan demirler ve cam kırıkları temizlenerek yapının erişilebilirlik, güvenlik ve kültürel miras standartlarına uygunluk sağlanmalıdır.

Aydınlatma sistemleri güçlendirilerek karanlık noktalar giderilmeli; gölgelendirme elemanları ve oturma alanları eklenerek gençlerin mekânda daha uzun süre güvenle vakit geçirebileceği koşullar oluşturulmalıdır. Üst geçidin geçiş kısmının enine genişletilmesi, oturma birimleri, bilgilendirme panoları ve ücretsiz dijital erişim noktalarıyla desteklenmesi; alanın kültürel ve sosyal işlevini güçlendirecek, mekânı gündelik yaşamın parçası haline getirecektir.

Kadın ve engelli dostu düzenlemelerle eşit erişim güvence altına alınmalı; düzenli bakım ve temizlik programlarıyla mekânın sürekliliği sağlanmalıdır. Bu bütüncül yaklaşım, üst geçidin kentin yalnızca bir geçiş noktası değil, gençlerin sosyalleştiği, üretim süreçlerine katıldığı ve kent kimliğiyle bağ kurduğu görünür bir kamusal odak haline gelmesini mümkün kılacaktır.

l) Plansız Kaldırım

Plansız kaldırım düzenlemeleri; altyapı hizmet kutuları ile direklerin yaya aksını daraltmayacak biçimde uygun noktalara taşınması, kaldırım işgallerinin etkin denetimle giderilmesi ve engelsiz, geniş, kesintisiz ve güvenli yaya geçiş koridorlarının oluşturulması yoluyla çözümlenmelidir.

3. ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Lüleburgaz'da gerçekleştirilen saha gözlemleri, mekânsal analizler ve gençlik odaklı katılım süreçleri; kentsel sorunların yalnızca fiziksel eksikliklerden ibaret olmadığını, gençlerin kente erişim, güvenlik, aidiyet ve katılım haklarını doğrudan etkileyen yapısal bir çerçeveye sahip olduğunu ortaya koymuştur. Tespit edilen altyapı eksiklikleri ve kamusal alan kurgusundaki kopukluklar; gençlerin gündelik hareketliliğini sınırlandırarak onları kentsel yaşamın merkezinden uzaklaştıran bir mekânsal dışlanma üretmektedir. Bu durum, salt teknik bir planlama sorunu değil; gençlerin kent hakkına eşit ve etkin biçimde erişememesi anlamına gelen açık bir kent hakkı ihlali niteliği taşımaktadır. Bu nedenle çözüm yaklaşımı parçacıl müdahalelerle sınırlı kalamaz; bütüncül, hak temelli ve çok paydaşlı bir politika setini zorunlu kılar.

Bu bölüm; erişilebilirlikten güvenli kamusal mekân tasarımına, kültürel mirasın gençleştirilmesinden katılımcı yönetim mekanizmalarına kadar uzanan stratejik müdahale alanlarını somut eylem adımlarıyla birlikte ortaya koymaktadır. Amaç yalnızca fiziksel iyileştirme değil; mekânsal dışlanmayı ortadan kaldıran, kentsel adaleti güçlendiren ve gençlerin karar alma süreçlerine katılımını kurumsallaştıran sürdürülebilir bir model geliştirmektir.

Önerilen politika ve uygulama seti; ulusal mevzuat, Avrupa standartları ve iyi uygulama örnekleriyle uyumlu biçimde tasarlanmış; kısa, orta ve uzun vadeli eylem planlarıyla gerçekçi bir yol haritasına dönüştürülmüştür. Bu yaklaşım, Lüleburgaz'ı gençler için yalnızca daha erişilebilir ve güvenli bir kent haline getirmeyi değil; kent hakkının fiilen kullanılabilirdiği, kapsayıcı ve katılımcı bir kamusal yaşam zemini inşa etmeyi hedefleyen bir "kentsel koalisyon" perspektifine dayanmaktadır.

3.1. Politika ve Çözüm Önerileri

Mekânsal ve İdari Erişim Çözümleri

Merkezi Hizmet Kampüsü ve Dijital Dönüşüm: Parçacıl hizmet yapısı, mekânsal erişim maliyetini artırmaktadır. Tüm birimlerin tek çatı altında toplandığı, engelsiz bir Merkezi Belediye Binası inşa edilmelidir. Bu fiziksel dönüşüm, gençlerin katılımını kolaylaştıracak güçlü bir e-belediyeçilik (mobil uygulama, dijital başvuru masaları) altyapısı ile desteklenmelidir.

Kent Müzesi (Balkan Evi) Fonksiyonlaştırması: Tamamlanamayan inşaat süreci ivedilikle bitirilmeli; yapı sadece bir sergi alanı değil, gençlerin Balkan kültürü üzerine üretim yapabileceği, dijital arşivlere erişebileceği yaşayan bir bellek merkezi olarak kurgulanmalıdır.

Kütüphane ve Gençlik Parkı Entegrasyonu: Kütüphanenin çalışma saatleri gençlerin yaşam temposuna uygun olarak (akşam ve hafta sonu) revize edilmelidir. Kütüphane ile Gençlik Parkı arasındaki fiziki engeller (korkuluklar) kaldırılarak, eğitim ve dinlenme alanları arasında mekânsal bir süreklilik sağlanmalıdır.

Fiziksel İyileştirme ve Engelsiz Kent Tasarımı

Akademilerde Evrensel Tasarım: Mevcut akademiler ve parklardaki kot farkları, rampalar ve zemin dokuları Evrensel Tasarım İlkeleri'ne göre revize edilmelidir. Lüleburgaz Üst Geçidi'ne asansör eklenmesi, kentin kuzey-güney aksındaki erişim ihlalini durduracak en kritik önceliktir.

Yaya Öncelikli Koridorlar: İstasyon Caddesi ve bağlantılı sokaklardaki kaldırımlar; tabela, direk ve esnaf işgallerinden arındırılmalıdır. Yaya yolu genişliği standartlara çekilmeli, kaymaz zemin ve hissedilebilir yüzey uygulamalarıyla kesintisiz hale getirilmelidir.

Bütünleşik Bisiklet Ağı: Mevcut parçacıl bisiklet yolları, stratejik bağlantı noktalarıyla birbirine eklenerek kentin ana merkezlerini (LYKA, LYFA, Belediye, Çarşı) birbirine bağlayan kesintisiz bir ulaşım koridoru oluşturulmalıdır.

Kamusal Alanların Canlandırılması

Parkların Fonksiyonel Dönüşümü (Placemaking): Parklar, pasif dinlenme alanları olmaktan çıkarılıp gençlik odaklı “üretim ve etkileşim” mekanlarına dönüştürülmelidir. Zübeyde Hanım ve Gençlik Parkı gibi alanlarda gençlerin ders çalışabileceği, düşük maliyetli kafeterya ve atölye alanları (Maker Space) kurgulanmalıdır.

Aydınlatma Yoluyla Güvenlik (CPTED): İnönü Parkı gibi tekinsiz bulunan alanlarda, suç önleme odaklı çevresel tasarım ilkeleri uygulanmalıdır. “Kör nokta” bırakmayan, akıllı ve enerji verimli aydınlatma projeleriyle mekânın sosyal kontrolü artırılmalıdır.

Modern Hijyen Yönetimi: Kentin estetiğini ve sağlığını etkileyen atık yönetimi; modernize edilmiş, kapasitesi artırılmış ve gıda atığı ayrıştırmasına uygun toplama sistemleriyle profesyonelleştirilmelidir.

Kültürel Mirasın İhyası

Bilimsel Restorasyon ve Kent Hafızası: Tarihi yapılar (Sokullu Külliyesi çevresi, tarihi çeşmeler vb.), uzman denetiminde aslına uygun restore edilmelidir. Bu alanlara yerleştirilecek modern bilgilendirme totemleri ve QR kodlu anlatımlar ile genç neslin kent belleği ile kurduğu bağ dijital yöntemlerle güçlendirilmelidir.

3.2. Aktör - İş Birliği Süreci ve Paydaş Analizi

Önerilen kentsel müdahalelerin ve politika değişikliklerinin hayata geçirilmesi, yalnızca fiziksel bir inşaa süreci değil; çok paydaşlı ve katılımcı bir yönetim modelini gerektirmektedir. Bu yaklaşım, kent hakkını bireysel taleplerin toplamı olarak değil, kolektif iradeyle üretilen ortak bir hak olarak ele alır. Bu çerçevede, aşağıdaki stratejik ortaklıkların kurulması ve etkin biçimde işletilmesi önem taşımaktadır:

Yerel Yönetim (Uygulayıcı Ana Aktör): Lüleburgaz Belediyesi bünyesindeki Fen İşleri, Park ve Bahçeler, Zabıta, Ulaşım Hizmetleri ve Kültür Müdürlükleri arasında koordinasyon sağlanmalıdır. Belediyenin, projelerin bütçelenmesi ve saha uygulamasında lokomotif rolü üstlenmesi esastır.

Kamu Kurumları (Mevzuat ve İzin): Kırklareli Valiliği ve ilgili Bakanlıklar (Kültür, Gençlik ve Spor, Milli Eğitim) ile mülkiyet ve işletme protokolleri yapılmalıdır. Özellikle üst geçit revizyonu için Karayolları Genel Müdürlüğü ile stratejik işbirliği kurulmalıdır.

Sivil Toplum ve Meslek Odaları (Denetim ve Tasarım): Gençlik Meclisi, projelerin genç dostu olup olmadığını denetleyen ana paydaş olmalıdır. Şehir Plancıları Odası ve Mimarlar Odası teknik tasarım süreçlerine danışmanlık yaparken, Engelli Dernekleri erişilebilirlik standartlarını (mavi bayrak, rampa eğimi vb.) yerinde test etmelidir.

Akademi (Bilimsel Zemin ve Veri): Trakya Üniversitesi başta olmak üzere bölgedeki üniversitelerin Mimarlık, Şehir Planlama ve Sosyoloji bölümleriyle iş birliği yapılarak, uygulamaların sosyal etkisi akademik olarak ölçülmelidir.

Özel Sektör ve Yerel Dinamikler: Esnaf Odaları kaldırımların özgülleştirilmesinde, ulaşım kooperatifleri ise bisiklet-toplu taşıma entegrasyonunda sürece dahil edilmelidir. Bunun yanı sıra belediyeye ait akademilerin daha efektif kullanılabilmesi için özel sektör ile ortak etkinlikler yoluyla iş birlikleri yapılmalıdır.

Aşağıda yer verilen Lüleburgaz Gençlik ve Kent Hakları Yönetişim Tablosu projenin sadece bir birimin işi değil, kentin tüm dinamiklerinin bir araya geldiği bir “Kentsel Koalisyon” olduğunu göstermektedir.

Tablo. Lüleburgaz Gençlik ve Kent Hakları Yönetişim Tablosu

Aktör Grubu	Temel Rolü	İşbirliği Alanı
Lüleburgaz Belediyesi	Uygulayıcı & Koordinatör	Bütçelendirme, teknik uygulama (Fen İşleri/Zabıta), sürdürülebilirlik.
Gençlik Meclisi	Stratejik Denetçi	"Gençlik Etki Analizi" yapılması, taleplerin raporlanması, kullanıcı deneyimi.
Meslek Odaları (ŞPO & MO)	Teknik Danışman	Proje tasarımlarının şehircilik ilkelerine ve estetiğe uygunluğu.
Valilik & Bakanlıklar	Onay & Protokol	Üst geçit revizyonu (Karayolları), tescilli yapılar (Kültür Md.), okul bölgeleri.
Üniversiteler (Akademi)	Bilimsel Veri Sağlayıcı	Sosyal etki ölçümü, kentsel analizler ve teorik altyapı desteği.
Engelli Dernekleri	Erişilebilirlik Standartları	Rampalar, hissedilebilir yüzeyler ve evrensel tasarım denetimi.

3.3. Uygulama Modelleri ve Eylem Planı

Erişilebilirlik ve Hareketlilik (Mekan ve Hizmetlere Erişim)

Mevcut Durum ve Sorun Analizi: Lüleburgaz’da gençlerin kentsel hareketliliği; kaldırımlardaki fiziksel işgaller (tabela, esnaf stantları), evrensel standartlara uygun olmayan rampa çözümleri ve kentin kuzey-güney aksını bağlayan Lüleburgaz Üst Geçidi’ndeki dikey erişim (asansör) eksikliği nedeniyle kısıtlanmaktadır. Kamu binalarının (Halk Eğitim, Kütüphane, Belediye birimleri) mekânsal dağılımı, hizmete erişimde zaman ve maliyet kaybına yol açarak “mekânsal adaletsizliği” derinleştirmektedir.

Politika Önerisi: “Kesintisiz Erişim Zinciri” (Accessible Chain) Kentsel mekanların parçacıl müdahalelerle değil, bir gencin konutundan çıktığı andan itibaren varış noktasına kadar hiçbir engelle karşılaşmadığı “Kesintisiz Erişim Zinciri” prensibiyle yeniden kurgulanmasıdır. Hedef, kenti sadece yürünebilir değil, tüm motorize olmayan ulaşım türleri için “akışkan” hale getirmektir.

İyi Uygulama Örnekleri:

Dünya Örneği (Breda, Hollanda): “Access City Award” sahibi Breda, tarihi dokuyu bozmadan tüm yüzeyleri tekerlekli sandalye ve bisiklet dostu düzleştirilmiş taşlarla revize ederek dijital bir “Engelsiz Rota” navigasyonu oluşturmuştur.

Türkiye Örneği (Erişilebilir İzmir): Kamusal ve özel mekanların erişilebilirlik düzeyine göre “Kırmızı Bayrak” ile sertifikalandırılması, yerel yönetimde bir denetim ve teşvik mekanizması oluşturmuştur. Eylem Planı ve Uygulanabilirlik Analizi:

Eylem Planı ve Uygulanabilirlik Analizi:

Dönem	Eylem Adımı	Uygulanabilirlik	Önem Derecesi
Kısa Vade (0-12 Ay)	"Yaya Koridoru" Denetimi: Zabıta ve Fen İşleri koordinasyonu ile kaldırım üzerindeki işgallerin (tabela, saksı, ticari ürün) tasfiyesi ve yürüyüş aksındaki teknik engellerin kaldırılması.	Yüksek (Düşük Maliyet)	Çok Kritik
Kısa Vade (0-12 Ay)	Taktiksel Rampalar: Beton dökümü gerektirmeyen, hızlı monte edilebilir modüler/metal rampaların kamu binaları ve yüksek kotlu kaldırımlara yerleştirilmesi.	Yüksek (Hızlı Uygulama)	Çok Kritik

Uzun Vade (1-3 Yıl)	Üst Geçit Revizyonu: Lüleburgaz Üst Geçidi'ne panoramik asansör eklenmesi veya E-5 aksında hemzemin, sinyalizasyonlu "Akıllı Yaya Geçidi" ile dikey engelin bypass edilmesi.	Orta (Yüksek Bütçe)	Kritik
Uzun Vade (1-3 Yıl)	Merkezi Hizmet Kampüsü: Hizmet binalarının "Tek Durak Belediye" (One-Stop-Shop) vizyonuyla merkezi, erişilebilir bir kampüste toplanması ve dijital belediyeçilik entegrasyonu.	Orta (Yatırım Gerektirir)	Yüksek

Güvenli ve Katılımcı Kamusal Mekanlar

Mevcut Durum ve Sorun Analizi: Lüleburgaz'daki mevcut park kullanım pratikleri; yetersiz aydınlatma düzeyi, "kör nokta" olarak tabir edilen denetimsiz alanlar ve gençlerin beklentilerine yanıt vermeyen fonksiyonel kurgu nedeniyle kısıtlanmaktadır. Özellikle İnönü ve 8 Kasım parkları gibi merkezi alanlarda oluşan "tekinsiz" mekan algısı, gençlerin ve kadınların kamusal alandan çekilmesine, dolayısıyla mekanın sosyal denetimden yoksun kalarak daha güvensiz hale gelmesine (kısır döngü) neden olmaktadır.

Politika Önerisi: "Cinsiyete Duyarlı Kentsel Tasarım" ve "Aktif Sosyal Denetim" Kamusal alanların, tüm kullanıcı grupları için "Görülebilirlik" (See and be seen) ilkesine göre yeniden tasarlanmasıdır. Güvenlik, sadece fiziksel engellerle veya personelle değil; mekanın genç fonksiyonlarıyla zenginleştirilmesi ve "yaşayan bir alana" dönüştürülmesiyle (sosyal kontrol) sağlanmalıdır.

İyi Uygulama Örnekleri:

Dünya Örneği (Vienna, Avusturya - Einsiedler Park): Park tasarımı cinsiyet odaklı analiz edilerek; aydınlatma artırılmış, alan hamaklar ve açık sahnelerle bölümlere ayrılmıştır. Bu müdahale sonucunda genç kadınların park kullanım oranı %40 artış göstermiştir.

Türkiye Örneği (Eskişehir - Park İçi Gençlik Merkezleri): Parkların stratejik noktalarına yerleştirilen "şeffaf mimarili" gençlik birimleri, alanın gece saatlerinde de kullanılmasını sağlayarak doğal bir güvenlik kalkanı oluşturmuştur.

Eylem Planı ve Uygulanabilirlik Analizi:

Dönem	Eylem Adımı	Uygulanabilirlik	Önem Derecesi
Kısa Vade (0-12 Ay)	Akıllı ve Adaptif Aydınlatma: İnönü ve Gençlik Parkı'nda karanlık noktaların tespiti; hareket sensörlü, güneş enerjili LED sistemlerle aydınlatma standardının yükseltilmesi.	Yüksek (Düşük Maliyet)	Çok Kritik
Kısa Vade (0-12 Ay)	Dijital Çekim Merkezleri: Parklarda ücretsiz Wi-Fi ve güneş enerjili şarj istasyonları (Smart Benches) kurularak genç nüfusun mekana çekilmesi ve "sosyal denetimin" teknolojiyle sağlanması.	Yüksek	Kritik

Uzun Vade (1-3 Yıl)	Sosyal Bariyerlerin Kaldırılması: Parklardaki "Okey/Tavla Yasaktır" gibi dışlayıcı kuralların revize edilerek, parkların her yaştan gençin sosyalleşebileceği bir "Mahalle Odası" kimliğine kavuşturulması.	Çok Yüksek	Yüksek
Uzun Vade (1-3 Yıl)	Programlanmış Mekanlar (Placemaking): Atıl park alanlarına modüler "Gençlik Kuluçka Merkezleri" veya açık hava sergileme üniteleri kurularak mekanın 24 saat yaşayan bir fonksiyona kavuşturulması.	Orta	Yüksek

Kültürel Bellek ve Mirasın Gençleştirilmesi

Mevcut Durum ve Sorun Analizi: Lüleburgaz'ın tarihsel derinliğini temsil eden Balkan Evi projesinin atıl kalması, Sokullu Mehmet Paşa Külliyesi çevresindeki bakımsızlık ve tarihi çeşmelerin kentsel dokudan kopukluğu; genç neslin kent aidiyetini zayıflatmaktadır. Mevcut miras alanları, gençlerin güncel yaşam pratiklerine (üretim, dijital sanat, sosyalleşme) hitap etmeyen "statik" yapılar olarak kalmış, bu durum kentsel belleğin kuşaklar arası aktarımında bir kopukluğa (hafıza kaybına) yol açmıştır.

Politika Önerisi: "Yaratıcı Endüstrilerle Yeniden İşlevlendirme" (Adaptive Reuse) Kültürel miras alanlarının sadece geçmişin korunduğu "pasif müzeler" yerine, gençlerin yaratıcı endüstriler (dijital sanat, sözlü tarih, tasarım) aracılığıyla değer ürettiği "aktif kültürel kuluçka merkezleri" olarak kurgulanmasıdır. Amaç, mirası korurken onu gençliğin kullanımına "gençleştirerek" sunmaktır.

İyi Uygulama Örnekleri:

Dünya Örneği (Plovdiv, Bulgaristan - Kapana Bölgesi): Benzer bir Balkan mirasına sahip olan Plovdiv, atıl tarihi bölgesini genç sanatçılara ve girişimcilere düşük maliyetle tahsis ederek bölgeyi Avrupa'nın en canlı yaratıcı ekosistemlerinden birine dönüştürmüştür.

Türkiye Örneği (İstanbul - Müze Gazhane): Atıl bir endüstriyel mirasın; kütüphane, konser alanı, sergi salonu ve çalışma atölyeleriyle donatılarak kente 24 saat yaşayan bir "gençlik kampüsü" olarak geri kazandırılması.

Eylem Planı ve Uygulanabilirlik Analizi:

Dönem	Eylem Adımı	Uygulanabilirlik	Önem Derecesi
Kısa Vade (0-12 Ay)	"Lüleburgaz Hikayesini Arıyor" Atölyeleri: Yarım kalan Balkan Evi'nin bahçesinde; sözlü tarih çalışmaları ve dijital belgeleme atölyeleri düzenleyerek inşaat sürecini gençlerle birlikte "canlı bir şantiye/bellek" alanına dönüştürmek.	Yüksek (Düşük Maliyet)	Orta
Kısa Vade (0-12 Ay)	Dijital Miras Durakları: Tarihi çeşme ve yapıların yanına QR kodlu, çok dilli ve modern tasarımlı bilgilendirme totemleri yerleştirerek kent hafızasını dijital erişime açmak.	Yüksek	Orta
Uzun Vade (1-3 Yıl)	Balkan Gençlik ve Kültür Ağı Merkezi: Balkan Evi'nin IPA III (AB fonu) kapsamında tamamlanması. Binanın geleneksel müze işlevine ek olarak; Ortak Çalışma Alanı (Co-working) ve Dijital Sanat Atölyesi fonksiyonlarıyla donatılması.	Düşük (Fon Gerektirir)	Yüksek
Uzun Vade (1-3 Yıl)	Sokullu Külliyesi Çevresel İyileştirme: Külliye ve çevresinin, gençlerin dinlenme ve çalışma ihtiyaçlarına uygun, görsel kirlilikten arındırılmış bir "Kentsel Meydan" konseptiyle düzenlenmesi.	Orta	Yüksek

Katılım ve Yönetişim Modeli

Politika Önerisi: “Gençlik Etki Analizi” (Youth Check) Lüleburgaz Belediye Meclisi’ne sunulan kentsel tasarım projeleri, imar planı değişiklikleri ve stratejik kararlar onaylanmadan önce; projenin gençlerin kentsel haklarına etkisini inceleyen bir “Gençlik Etki Analizi” raporu hazırlanmalıdır. Bu rapor, Gençlik Meclisi tarafından hazırlanmalı ve belediye yönetimine sunulmalıdır.

Uygulama Önerisi: “Gençlik Masası” ve Katılımcı Bütçe Belediye bünyesinde, idari ve mali özerkliğe sahip bir “Gençlik Masası” kurulmalıdır. Bu birim, gençlerin kentsel müdahale önerileri için ayrılan küçük ölçekli bir fonu (Katılımcı Bütçeleme) yönetmeli ve projelerin saha denetimini yapmalıdır.

Uluslararası Örnek: Avrupa Gençlik Forumu (European Youth Forum) tarafından uygulanan, yasaların genç nesiller üzerindeki etkisini ölçen “Youth Check” mekanizması.

Mekansal Uygulama Önerileri (Stratejik Müdahale Alanları)

ÖNERİ 1: “Tam Güvenli ve Oynanabilir Sokaklar” (Safe & Playable Streets)

Hedef: Sokakları sadece “geçiş alanı” değil, motorize trafikten arındırılmış “sosyal etkileşim ala-

ni” olarak kurgulamak.

Lüleburgaz Aksiyonu: Okul bölgelerinde ve konut sokaklarında motosiklet girişini engelleyen S-Tipi estetik bariyerler ve hidrolik dubalar kullanılmalıdır. Zemin, Termoplastik boyama (Street Art) ile renklendirilerek yaya önceliği görselleştirilmelidir. Parklarda “okey/tavla” gibi kullanım kısıtlamaları kaldırılarak mekanın genç ve yaşlı kuşak tarafından ortak kullanımı teşvik edilmelidir.

İyi Uygulama: Barselona (Superblocks): Kavşakların trafiğe kapatılıp mahalle parkına dönüştürülmesi. **Kadıköy (Oyun Sokağı):** Sokak zeminlerinin geleneksel oyunlarla işlenmesi.

ÖNERİ 2: “Kesintisiz Hareketlilik Ağı” (Micromobility Network)

Hedef: Kent içi ulaşımında “kopukluk” (missing links) sorununu çözerek kesintisiz bir hareketlilik sağlamak.

Lüleburgaz Aksiyonu: LYKA, LYFA ve Kent Merkezi arasındaki bisiklet yolu kopuklukları “ayrılmış bisiklet yolları” ile tamamlanmalıdır. Mirza Sokak’ta hatalı uygulanan “sarı şeritler” yerine, Evrensel Tasarım Standartları’na uygun hissedilebilir yüzeyler ve rampa kotları uygulanmalıdır. Üst geçit asansörü dikey erişimi tamamlayacak ana unsurdur.

İyi Uygulama: Kopenhag (Cycle Superhighways): Şehri boydan boya kesintisiz bağlayan bisiklet otopanları. Pontevedra (Metrominuto): Şehir merkezinin tamamen yayalaştırılması.

ÖNERİ 3: “Yaşayan Hafıza ve Gençlik Mekanları” (Hubs for Youth)

Hedef: Kültürel tesisleri “ziyaret edilen” yerlerden “yaşanan” mekanlara dönüştürmek.

Lüleburgaz Aksiyonu: Halk Kütüphanesi ile Gençlik Parkı arasındaki çitler kaldırılarak “Kampus Park” modeli uygulanmalıdır. Kütüphane saatleri 24.00’e çekilmeli (Nöbetçi Kütüphane); Balkan Evi ise restorasyon sonrası sadece müze değil, içerisinde “Co-working” (Ortak Çalışma) alanları barındıran bir bellek merkezi yapılmalıdır.

İyi Uygulama: Helsinki (Oodi Kütüphanesi): Kitabın ötesinde üretim ve sosyalleşme sunan modern kentsel salon. Bursa (Nilüfer Gençlik Evi): 7/24 yaşayan ve yönetimi gençlerde olan mekan.

ÖNERİ 4: “İklim Dostu ve Paylaşımlı Alanlar” (Climate Resilient Spaces)

Hedef: Kentsel ısı adası etkisini azaltmak ve “Paylaşımlı Alan” (Shared Space) modelini yaygınlaştırmak.

Lüleburgaz Aksiyonu: Kongre Meydanı otopark girişinde araç hızını yaya hızına düşüren “Speed Table” (Yükseltilmiş Geçiş) yapılmalıdır. Murat Hüdavendigâr Caddesi ve refüjlerde su tüketen çim peyzajı yerine, “Kurakçıl Peyzaj” (Xeriscaping) ve yerel bitki örtüsü tercih edilmelidir.

İyi Uygulama: Londra (Exhibition Road): Araç ve yayanın aynı seviyede hareket ettiği “Paylaşımlı Alan” modeli. Ankara (Refüj Dönüşümü): Orta refüjlerin su istemeyen bozkır bitkileriyle

revize edilmesi.

Eylem Matrisi ve Uygulanabilirlik Analiz Tablosu

Aşağıdaki tablo, tespit edilen hak ihlallerini gidermek amacıyla hazırlanan gerçekçi, sistematik ve maliyet-etkin bir yol haritasıdır.

ÖNCELİK	LOKASYON & EYLEM ADIMI	ZAMANLAMA	UYGULANABİLİRLİK	MALİYET	SORUMLU BİRİM
ACİL	Çocuk Sokağı Revizyonu: S-Tipi fiziksel bariyer montajı & Termoplastik zemin boyama.	Kısa (0-3 Ay)	Çok Yüksek	Düşük	Fen İşleri / Zabıta
ACİL	Nöbetçi Kütüphane: Kapanış saatinin 24.00'e çekilmesi ve hafta sonu erişimi.	Kısa (0-1 Ay)	Yüksek (Protokol)	Yok	İl Kültür Md. / Bld.
ACİL	Parklarda Sosyal Özgürlük: Oyun yasaklarının (Okey/Tavla vb.) tabela bazlı iptali.	Kısa (Hemen)	Çok Yüksek (Karar)	Yok	Park Bahçeler
ÖNEMLİ	Kongre Meydanı Yaya Güvenliği: Otopark girişine "Speed Table" (Hız Kesici Geçiş).	Orta (3-6 Ay)	Yüksek	Orta	Ulaşım Hizmetleri

ÖNEMLİ	Kesintisiz Bisiklet Ağı: LYKA-LY-FA-Merkez arası kopuk aksların bağlanması.	Orta (6-12 Ay)	Orta (Proje Bazlı)	Orta	Fen İşleri / Planlama
ÖNEMLİ	Ekolojik Dönüşüm: Murat Hüdavendigâr Cad. kurakçıl peyzaj (Xeriscaping) geçişi.	Orta (6-12 Ay)	Yüksek	Düşük (Tasaruf)	Park Bahçeler
YAPISAL	E-5 Üst Geçit Modernizasyonu: Panoramik asansör ve "Kent Balkon" tasarımı.	Uzun (1-2 Yıl)	Orta (Kurumlar Arası)	Yüksek	Karayolları / Bld.
YAPISAL	Balkan Evi (Bellek Merkezi): İnşaatın tamamlanması ve AB fonlu iç mekan tefrişi.	Uzun (1-2 Yıl)	Düşük (Fon Bağımlı)	Çok Yüksek	Kültür Md. / Fonlar
YAPISAL	Nedim Menekşe Parkı: "De-paving" (Beton kırma) ve mikroklima odaklı ağaçlandırma.	Uzun (1 Yıl)	Orta	Orta	Park Bahçeler

3.4 Finansman ve Fon Kaynakları (Kentsel Yatırım Stratejisi)

Uygulayıcıların öz kaynaklarını zorlamadan, sunulan projelerin hayata geçirilmesi için uluslararası ve ulusal düzeyde başvurulabilecek hibeler ve iş birliği modelleri aşağıda detaylandırılmıştır:

IPA III (AB Katılım Öncesi Mali Yardım)

Odak Alanı: Kültürel Mirasın Korunması ve Yeşil Hareketlilik.

Kullanım: Balkan Evi'nin tamamlanması ve Bisiklet Yolu ağının kentsel ölçekte kesintisiz hale

getirilmesi.

Stratejik Avantaj: AB'nin "Yeşil Mutabakat" (Green Deal) vizyonu ile birebir örtüşen sürdürülebilir ulaşım projeleri, bu fon kapsamında en yüksek hibe alma potansiyeline sahiptir.

Horizon Europe (Ufuk Avrupa)

Odak Alanı: Akıllı Şehirler ve İklim Nötr Kentsel Tasarım.

Kullanım: Parklarda akıllı aydınlatma sistemleri, Wi-Fi bölgeleri ve Kongre Meydanı'ndaki paylaşımlı alan (Shared Space) trafik çözümleri.

Stratejik Avantaj: "Akıllı ve İklim Nötr Şehirler Misyonu" altında, teknoloji ve veriyi kent yaşamına entegre eden projeler için doğrudan Brüksel merkezli yüksek bütçeli hibeler sunulmaktadır.

UNICEF "Çocuk Dostu Şehirler" Girişimi

Odak Alanı: Kentsel Adalet ve Çocuk/Genç Hakları.

Kullanım: Çocuk Sokağı revizyonu, parklardaki güvenli oyun alanları ve engelli gençlere yönelik erişilebilirlik düzenlemeleri.

Stratejik Avantaj: Lüleburgaz'ın bu alandaki mevcut prestiji, UNICEF'ten sadece finansal değil, aynı zamanda teknik danışmanlık (know-how) almasını da kolaylaştırmaktadır.

Özel Sektör ve KSR (Kurumsal Sosyal Sorumluluk) Ortaklıkları

Odak Alanı: Mekan Yaratma (Placemaking) ve Kentsel Donatı.

Kullanım: Nedim Menekşe Parkı dönüşümü, park mobilyaları revizyonu ve kentsel estetik dokunuşlar.

Stratejik Avantaj: Gezi notlarında vurgulanan IKEA gibi küresel markalar veya bölgedeki büyük sanayi kuruluşları (Eczacıbaşı, Şişecam vb.) ile yapılacak "sponsorluk-protokol" anlaşmaları, belediyenin yatırım maliyetini sıfıra indirebilir.

Erasmus+ (KA3 - Politika Reformu ve Yapısal Diyalog)

Odak Alanı: Demokratik Katılım ve Gençlik Yönetişimi.

Kullanım: Gençlik Meclisi'nin kapasite gelişimi, "Gençlik Etki Analizi" modelinin eğitimleri ve gençlerin karar alma süreçlerine katılımını sağlayan dijital araçların geliştirilmesi.

4. SONUÇ

Bu rapor, Lüleburgaz’da gençlerin kentsel yaşama katılımının yalnızca sosyal bir beklenti değil, hukuki dayanağı bulunan bir kent hakkı meselesi olduğunu ortaya koymuştur. Saha gözlemleri ve mekânsal analizler; erişim, güvenlik, kapsayıcılık ve kültürel belleğe katılım alanlarında tespit edilen aksaklıkların münferit teknik sorunlardan ziyade yapısal nitelik taşıdığını göstermektedir. Bu yapısalılık, gençlerin kamusal yaşama eşit katılımını sınırlayan görünmez sınırlar üretmektedir.

Bulgular; kamusal hizmetlerin dağınık örgütlenmesi, erişilebilir olmayan mekânlar, yetersiz aydınlatma ve işlevini yitirmiş kültürel alanlar nedeniyle gençlerin kentle kurduğu ilişkinin zayıfladığını göstermektedir. Bununla birlikte aynı analiz, doğru ve bütüncül müdahalelerle Lüleburgaz’ın güçlü bir gençlik kenti potansiyeline sahip olduğunu da ortaya koymaktadır. Parklar, akademiler ve kültürel miras alanları; katılımcı planlama ve kapsayıcı yönetim anlayışıyla yeniden işlevlendirildiğinde gençlerin üretim, sosyalleşme ve aidiyet mekânlarına dönüşebilecek niteliktedir.

Çözümün merkezinde, yalnızca fiziksel düzenlemelerle sınırlı kalmayan yönetim temelli bir yaklaşım yer almaktadır. Yerel yönetim, kamu kurumları, meslek odaları, üniversiteler ve gençlik örgütlerinin birlikte hareket ettiği; gençlerin karar süreçlerine özne olarak katıldığı çok paydaşlı model, kentsel müdahalelerin sürdürülebilirliğinin temel koşuludur.

Katılım mekanizmalarının yalnızca davete açık toplantılarla sınırlı kalmaması; gençlerin “hak talep etme hakkını” güçlendirecek mahalle temelli buluşmaların, gezici danışma masalarının ve dijital katılım araçlarının birlikte işletilmesini gerektirmektedir. Bu çerçevede Gençlik Meclisi’nin karar süreçlerinde etkin rol alması, erişilebilirlik standartlarının sivil toplum tarafından izlenmesi ve akademik kurumların etki ölçümüne katılması, önerilen dönüşümün toplumsal meşruiyetini güçlendirecektir.

Kent hakkı, yalnızca belediyenin rutin altyapı hizmetlerine indirgenemez; gençlerin kenti dönüştüren özne olarak var olabildiği kültürel, sosyal ve politik alanların açılmasıyla anlam kazanır. Bu raporun önerdiği müdahaleler, kenti yalnızca “daha düzenli” kılmayı değil; gençler için daha adil, daha güvenli ve daha davetkâr bir yaşam çevresi oluşturmayı hedeflemektedir. Akıllı ve adaptif aydınlatma sistemleri, engelsiz erişim zinciri, bütünleşik bisiklet ağı ve yaratıcı endüstrilerle desteklenen kültürel miras yaklaşımı, Lüleburgaz’ı bölgesel ölçekte örnek bir gençlik kentine dönüştürebilecek somut araçlar olarak öne çıkmaktadır.

Bu nedenle raporun finali, yalnızca bir kapanış değil; belediye yönetimine, paydaşlara ve Lüleburgaz halkına sunulan bir “Kentsel Manifesto” niteliğindedir. Ortaya konulan temel gerçek açıktır: Lüleburgaz’ın geleceği salt beton odaklı yatırımlarında değil; mevcut kentsel dokunun “Erişilebilir, Güvenli ve Genç” bir vizyonla yeniden yorumlanmasında saklıdır. Gençlerin kent hakkını teslim etmek, şehri yalnızca fiziksel olarak onarmak değil, gencin kentteki varlığını ve aidiyetini meşrulaştırmaktır.

Sonuç olarak bu metin, yerel yönetim için bir eleştiri listesi değil; uygulanabilir ve ortaklaşa inşa edilebilir bir hak temelli yol haritasıdır. Gençlerin kamusal alanlara eşit erişimi, güvenli dolaşımı ve kentin kültürel yaşamına katılımı; idarenin takdirine bağlı bir iyilik değil, yerine getirilmesi gereken kamusal yükümlülüklerdir. Lüleburgaz; rampa eğimlerinden akıllı aydınlatmaya, kesintisiz bisiklet yollarından katılımcı yönetim modellerine kadar bu stratejik dokunuşları hayata geçirdiği ölçüde, “Genç Dostu Kent” unvanını yalnızca tabelalarda değil; gençlerin günlük yaşam pratikle-

rinde, sokaklardaki gülümsemesinde ve kente olan bağlılığında hak edecektir.

Supported by the Council of Europe

EYF

COUNCIL OF EUROPE

European Youth Foundation
fonds européen pour la jeunesse

CONSEIL DE L'EUROPE

through the European Youth Foundation